

**COÖRDINATIE GEWESTELIJKE PLANNEN EN PROJECTEN
IN DE VALLEI VAN DE KLEINE NETE EN AA TUSSEN KASTERLEE EN LIER
VOORTGANGSRAPPORTAGE SEPTEMBER 2013**

1. Situering

Op 20 juli 2012 nam de Vlaamse Regering een principiële beslissing omtrent de verdere voortgang van de gewestelijke planningsinitiatieven en projecten in de vallei van de Kleine Nete en Aa tussen Kasterlee en Lier (VR20120720 DOC.089/1).

De regering besliste gouverneur Cathy Berx aan te stellen als procesbegeleider en de opdracht te geven om een overkoepelende opvolgingscommissie met vertegenwoordiging van de betrokken diensten van de Vlaamse overheid, de lokale besturen en middenveldorganisaties en een ambtelijk procesbeheercomité te installeren voor het geheel van de gewestelijke plannen en projecten in de vallei van de Kleine Nete tussen Kasterlee en Lier binnen de uitgangspunten van de principiële beslissing. Via deze organen wordt de onderlinge afstemming en voortgang van deze gewestelijke initiatieven bewaakt en de communicatie over het geheel van de projecten gestroomlijnd.

Deze coördinatie omvat volgende projecten:

1. de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS) in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) (regio Neteland);
2. het inrichten van overstromingsgebieden in uitvoering van de bindende bepalingen van het bekkenbeheerplan Nete;
3. het inrichten van overstromingsgebieden in uitvoering van het Geactualiseerd Sigmaplan;
4. het bepalen van gebiedsspecifieke instandhoudingsdoelstelling (S-IHD) voor habitatrichtlijngebieden (SBZ-H) (deelgebieden 1, 10 en 11);
5. het aanduiden van ankerplaatsen en de ruimtelijke verankering ervan als erfgoedlandschappen in ruimtelijke uitvoeringsplannen
6. het realiseren van compenserende maatregelen i.f.v. de waterhuishouding n.a.v. de aanleg van de Kempische Noord-Zuid-verbinding (N19g) door de vallei van de Kleine Nete tussen Kasterlee en Geel.

Op 23 november 2012 werd via een mededeling aan de leden van de Vlaamse Regering gevraagd kennis te nemen van het plan van aanpak voor deze coördinatieopdracht dat door de gouverneur werd uitgewerkt (VR20122311 MED.0515). Daarin is aangegeven dat er na iedere bijeenkomst van de opvolgingscommissie een rapportering zal volgen.

Op 3 mei 2013 werd via een mededeling aan de leden van de Vlaamse Regering gerapporteerd over de eerste bijeenkomst van de opvolgingscommissie dd. 27 februari 2013 en de stand van zaken van de verschillende plannen en projecten (VR20130305 MED.0233/1).

Deze nota bevat in eerste instantie de voortgangsrapportage naar aanleiding van de tweede bijeenkomst van de opvolgingscommissie op 18 juni 2013, en een aantal tussentijdse conclusies en beleidsaanbevelingen aan de Vlaamse Regering vanuit het procesbeheercomité.

2. Rapportering van het gevoerd overleg in het kader van de coördinatieopdracht

2.1 Procesbeheercomité (PBC)

Het procesbeheercomité (PBC) brengt o.a. de projectleiders van de verschillende planningsprocessen en projecten op regelmatige basis samen. Het PBC stemt de verschillende initiatieven proactief op elkaar af en anticipeert op mogelijke afstemmingsproblemen. Het PBC werkt ook overkoepelende communicatie-initiatieven uit op niveau van de vallei van de Kleine Nete die de projectgebonden communicatie aanvult en overstijgt.

Het PBC kwam sinds de vorige rapportage samen op:

- 13 mei 2013
- 28 augustus 2013

Het PBC behandelde volgende zaken:

- het bespreken van een aantal gedetecteerde inhoudelijke knelpunten en het opstellen van een gecoördineerd antwoord op een aantal externe vragen;
- het voorbereiden van een persartikel en interview met de gouverneur over de coördinatieopdracht op vraag van Gazet van Antwerpen;
- het opstellen van een overzicht van de instrumenten van flankerend beleid voor landbouw dat van toepassing is bij de plannen en projecten binnen de coördinatieopdracht Kleine Nete;
- het uitwerken van een voorstel van plan van aanpak om te komen tot een 'intentieverklaring' die door de lokale besturen, provincie, Vlaamse overheid en andere maatschappelijke actoren en organisaties onderschreven kan

- worden in functie van een 'gemeenschappelijk project' voor de vallei van de Kleine Nete;
- het inhoudelijk voorbereiden van de tweede opvolgingscommissie Kleine Nete van 18 juni 2013;
- het verwerken van de resultaten van de tweede opvolgingscommissie in functie van de voorbereiding van de voortgangsrapportage aan de Vlaamse Regering.

2.2 Opvolgingscommissie Kleine Nete

Via de opvolgingscommissie (OC) is een structuur gecreëerd waarbinnen de onderlinge afstemming en voortgang van de verschillende projecten naar de betrokken lokale besturen, provincie en middenveldorganisaties op een permanente en zeer transparante wijze verduidelijkt wordt.

Via deze opvolgingscommissie hebben de actoren de kans om knelpunten in de uitvoering of onderlinge afstemming van de verschillende projecten te signaleren. Het PBC heeft als opdracht deze knelpunten aan te pakken. De gouverneur begeleidt dit proces en rapporteert daarover aan de Vlaamse Regering. Ze neemt binnen dat kader alle noodzakelijke initiatieven nemen om dat proces te faciliteren en waar nodig te bemiddelen. Voor alle betrokken actoren functioneert ze als centraal aanspreekpunt.

De opvolgingscommissie kwam een tweede keer samen op 18 juni 2013 en besprak:

- stand van zaken van de verschillende planningsprocessen binnen de coördinatieopdracht vervat zijn, in het bijzonder:
 - o de tussentijdse resultaten van het lopende alternatievenonderzoek voor de projecten van het geactualiseerd Sigmaplan in de vallei van de Kleine Nete en Nete;
 - o stand van zaken van het gebiedsgericht overleg en onderzoek om te komen tot een nieuw voorstel van RUP en plan van aanpak voor de realisatie van de S-IHD voor het SBZ-H-gebied Graafweide-Schupleer;
 - o stand van zaken van het gebiedsgericht overleg en onderzoek over de concrete uitwerking van het AOG De Zegge;
 - o stand van zaken van de aanleg van de N19g en de uitvoering van de milderende maatregelen ter hoogte van de Kleine Nete;
- toelichting bij de intentie van het Agentschap Onroerend Erfgoed om procedure tot aanduiding van de ankerplaatsen 'Dal van de Kleine Nete tussen Nijlen en Grobbendonk' en 'Dal van de Kleine Nete tussen Lier en Kessel' op te starten zodat deze ankerplaatsen bij de opmaak van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan opgenomen kunnen worden als erfgoedlandschap;
- overzicht van de verschillende instrumenten van flankerend beleid voor landbouw die bij de verschillende plannen en projecten van toepassing zijn;

- het voorstel van plan van aanpak voor het opstellen van een intentieverklaring om tot een gemeenschappelijk project voor de vallei van de Kleine Nete te komen.

Ten behoeve van deze tweede bijeenkomst van de opvolgingscommissie maakte het PBC volgende nota's die in bijlage aan deze nota gevoegd worden op:

- overzichtsnota flankerend beleid voor landbouw (bijlage 1)
- voorstel plan van aanpak opmaak intentieverklaring gemeenschappelijk project Kleine Nete (bijlage 2)

3. Conclusies en aanbevelingen aan de Vlaamse Regering vanuit het procesbeheercomité Kleine Nete

Op basis van de bevindingen uit de tweede bijeenkomst van de opvolgingscommissie formuleert het procesbeheercomité Kleine Nete volgende conclusies en aanbevelingen aan de leden van de Vlaamse Regering:

- Het gepresenteerde overzicht van flankerend beleid voor landbouw, toont aan dat een aantal instrumenten niet of niet op dezelfde wijze van toepassing (kunnen) zijn in de verschillende projecten. Dit leidt tot onduidelijkheid over de aard en de modaliteiten van het flankerend beleid dat van toepassing is voor specifieke projecten. Het voedt bovendien de overtuiging en/of perceptie dat mogelijk vergelijkbare situaties ongelijk worden behandeld. De keuze van de Vlaamse Regering om een specifiek flankerend instrument wél in te zetten voor een ene project maar niet voor het andere project, mag o.i. niet tot een niet gerechtvaardigde ongelijke behandeling leiden. Aan de leden van de opvolgingscommissie is gevraagd naar concrete knelpunten op basis van het gepresenteerde overzicht. De OC juicht sterk toe dat de Vlaamse Regering naar aanleiding van de goedkeuring van het voorontwerp van decreet Landinrichting op 24 mei 2013 besliste om een "voorstel tot harmonisering van de compenserende vergoedingen" uit te werken (cfr. ook de aanbeveling van het PBC Kleine Nete van 5 mei 2013). De vaststellingen die ter zake in het raam van de coördinatieopdracht Kleine Nete worden gedaan, maken we over aan de Vlaamse Regering in de hoop dat ze nuttig zijn met het oog op de in het vooruitzicht gestelde harmonisatie van de compenserende vergoedingen.
- Het is helaas te vroeg om concrete voorstellen voor principiële beslissing voor te leggen m.b.t. volgende plannen c.q. projecten. Zo is meer tijd voor onderzoek en overleg nodig over (1) mogelijke alternatieve locaties voor het gebied Varenheuvel-Abroek voor de realisatie van doelstellingen van het geactualiseerd Sigmaphan, (2) het voorstel van herbestemmingen en plan van aanpak i.f.v. de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor het habitatrichtlijngebied Graafweide-Schupleer, en (3) het voorstel voor inrichting van AOG De Zegge.

Het lopend onderzoek en overleg zullen in de komende maanden verder gezet worden met het oog op het opstellen van een voorstel voor een principiële beleidsbeslissing. Op basis van de huidige inzichten kan dit ten vroegste tegen het einde van 2013 worden verwacht.

- Zonder een definitieve beslissing van de Vlaamse Regering over de gebiedsspecifieke instandhoudingsdoelstellingen én de wijze waarop deze doelen verder geïmplementeerd zullen worden (instrumenten, middelen), is verdere besluitvorming over de herbestemming en het plan van aanpak voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor het Habitatrichtlijngebied Graafweide Schupleer allicht onmogelijk. De verdere voortgang van het planningsproces voor de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan voor dit gebied is met andere woorden afhankelijk van de besluitvorming over de S-IHD. Aan de Vlaamse Regering wordt gevraagd dat besluitvormingsproces binnen het vooropgestelde tijdspad af te ronden.
- Voor het RUP 'Vallei van de Kleine Nete en Aa tussen N19 en Grobbendonk' zal de definitief aangeduide ankerplaats 'Samenvloeiingsgebied van Kleine Nete en Aa met de westelijke uitlopers van de Kempische Heuvelrug' in het RUP opgenomen worden als 'erfgoedlandschap'. Binnen de perimeter van het nog op te starten RUP 'Vallei van de Kleine Nete en Nete tussen Grobbendonk en Lier' bevinden zich volgens de landschapsatlas nog twee niet formeel aangeduide ankerplaatsen. De Vlaamse minister bevoegd voor onroerend erfgoed kan tot dergelijke formele aanduiding overgaan. De vertaling naar erfgoedlandschap in het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan is slechts mogelijk nadat de ankerplaatsen definitief aangeduid werden. Het aspect "onroerend erfgoed" wordt best op eenzelfde wijze benaderd in de verschillende plangebieden. Het is immers de bedoeling om de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur vanuit een geïntegreerde gebiedsgerichte ruimtelijke aanpak op te stellen, waarbij de verschillende aspecten van de open ruimte (landbouw, natuur, water, onroerend erfgoed...) gelijktijdig ten opzichte van elkaar worden afgewogen. Het is aangewezen de formele procedure voor aanduiding van de ankerplaatsen in dit gebied (i.c. 'Dal van de Kleine Nete tussen Nijlen en Grobbendonk' en 'Dal van de Kleine Nete tussen Lier en Kessel') op korte termijn effectief op te starten en de timing van de definitieve aanduiding af te stemmen op de timing van het RUP, die gerelateerd is aan de uitvoering van het geactualiseerd Sigmaplan ten laatste in 2015.
- Het procesbeheerscomité stelt voor om te onderzoeken op welke wijze het Vlaams Gewest samen met de lokale besturen, provinciebestuur en andere maatschappelijke actoren en organisaties tot een gemeenschappelijk project voor de vallei van de Kleine Nete over de verschillende bestuursniveaus heen kan komen, zoals dat bv. in de Demervallei tot stand is gebracht. In de

princiëpsbeslissing van 20 juli 2012 werd enkel gesproken van een coördinatieopdracht van een aantal lopende gewestelijke plannen en projecten. In overleg met de verschillende partners trachten we in het najaar van 2013 een intentieverklaring voor te stellen voor een gemeenschappelijk project over de verschillende bestuursniveaus heen voor de vallei van de Kleine Nete. Het is daarbij uitdrukkelijk niet de bedoeling om een nieuw “plan” uit te werken, wel om samen een engagement aan te gaan om de verschillende gemeentelijke, provinciale en gewestelijke visies en projecten te bundelen onder één gemeenschappelijk en gedeeld globaal toekomstverhaal voor de vallei van de Kleine Nete. Door een goede onderlinge afstemming kunnen concrete win-wins op het terrein gerealiseerd worden of potenties voor waardevolle aanvullende projecten of initiatieven in het gebied gedefinieerd worden die overheden of actoren samen kunnen realiseren. Zo vergroot de kans op een geïntegreerde aanpak van de toekomstige uitdagingen in de vallei. Dit engagement kan een opstap zijn voor een breder samenwerkingsverband tussen alle partners, bijvoorbeeld onder de vorm van een ‘strategisch project’, in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV).

Project	RUP Vallei van de Kleine Nete van N19 tot Grobbendonk
Projectnummer	1.1
Datum	28 augustus 2013
Status	PBC 28 augustus 2013

Proces	Uitvoering RSV: afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS)
Processtructuur	C-AGNAS coördinatieplatform op Vlaams niveau agendeert gebied P-AGNAS administratieoverschrijdend RUP-team werkt planvoorstel uit Actorenoverleg RUP-gebied: RUP-team overlegt met gemeenten en middenveldorganisaties over verschillende planvoorstellen
Contactpersoon	Naam: Christophe Vandevoort / Bram Van Ballaer Organisatie: Departement RWO Telefoon: 02 553 83 96 E-mail: agnas@rwo.vlaanderen.be
Projectinfo	www.vlaanderen.be/agnas http://www.rsv.vlaanderen.be/web/nl/planningsprocessen/Buitengebied/345.html

Studiewerk	
Genomen beslissingen	Beslissing VR 7 mei 2010: opname gebied in gebiedsgericht programma AGNAS Beslissing VR 20 juli 2012: tussentijdse principiële beslissing verdere voortgang proces en beleidsbeslissing inzake aantal 'discussiepunten' over voorontwerp RUP
Stand van zaken	Lokaal overlegproces met actoren opgestart oktober 2010 Eerste RUP-voorstel besproken maart 2011 Plenaire vergadering voorontwerp RUP mei 2011 Werkzaamheden deelgebied Graafweide-Schupleer hervat voorjaar 2013 Workshop met lokale actoren i.f.v. voorkeursscenario Graafweide-Schupleer op 8 mei en 10 juni 2013. S-IHD principieel goedgekeurd door VR op 19 juli 2013.
Verdere planning	Verwerken resultaten workshop Graafweide-Schupleer en voorkeursscenario opnieuw voorleggen aan actoren (juli-september 2013). Uitwerken en overleg nieuwe RUP-voorstel is voorzien in de tweede helft van 2013, nadat een aantal resterende knelpunten inzake SBZ Graafweide en AOG De Zegge uitgeklaard zijn.
Communicatie	Via actorenoverleg gemeenten, provincie en middenveld Planvoorstellen op www.vlaanderen.be/agnas
Overleg	Actorenoverleg met gemeenten, provincie en middenveld i.f.v. bespreken RUP-voorstellen.
Openstaande werkpunten	Timing uitvoering/oplossing verschillende deelprojecten loopt niet gelijk (AOG's, IHD...): mogelijk knelpunt indien RUP-procedure pas verder gezet kan worden als alle knelpunten opgelost moeten zijn. Opmaak nieuw RUP-voorstel na afronding werkpunten De Zegge (Camping Korte Heide en Bobbejaanland), Graafweide-Schupleer en ankerplaats / TIMING: tweede helft 2013

Coördinatie Vlaamse plannen en projecten in de
vallei van de Kleine Nete tussen Kasterlee en Lier
PROJECTFICHE

Project	RUP Vallei van de Kleine Nete van Grobbendonk tot Lier
Projectnummer	1.2
Datum	28 augustus 2013
Status	PBC 28 augustus 2013

Proces	Uitvoering RSV: afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS)
Processtructuur	C-AGNAS coördinatieplatform op Vlaams niveau agendeert gebied P-AGNAS administratieoverschrijdend RUP-team werkt planvoorstel uit Actorenoverleg RUP-gebied: RUP-team overlegt met gemeenten en middenveldorganisaties over verschillende planvoorstellen
Contactpersoon	Naam: Christophe Vandevooort / Bram Van Ballaer Organisatie: Departement RWO Telefoon: 02 553 83 96 E-mail: agnas@rwo.vlaanderen.be
Projectinfo	www.vlaanderen.be/agnas nog geen projectwebsite

Studiewerk	
Genomen beslissingen	C-AGNAS neemt gebied op in programma 2013 o.w.v. beslissing VR Sigma 2015-projecten
Stand van zaken	Nog niet gestart
Verdere planning	Uitwerken en bespreken RUP-voorstel is voorzien in de eerste helft van 2014, nadat de concrete inrichtingsplannen voor de Sigma-gebieden uitgewerkt zijn.
Communicatie	Via actorenoverleg gemeenten, provincie en middenveld Planvoorstellen op www.vlaanderen.be/agnas
Overleg	Actorenoverleg met gemeenten, provincie en middenveld i.f.v. bespreken RUP-voorstellen.
Openstaande werkpunten	Opmaak RUP-voorstel na afronding haalbaarheidsstudie Sigmadoelstellingen voor Varenheuvel-Abroek / TIMING: eerste helft 2014

Coördinatie Vlaamse plannen en projecten in de
vallei van de Kleine Nete tussen Kasterlee en Lier
PROJECTFICHE

Project	Overstromingsgebied Grobbendonk
Projectnummer	2.1
Datum	28 augustus 2013
Status	PBC 28 augustus 2013

Proces	Bekkenbeheerplan Nete en RUP Nete en Aa
Processtructuur	Bekkenbestuur Nete WG Flankerend beleid (binnen BB Nete) RUP-Team Nete en Aa
Contactpersoon	Naam: Marc Florus (procesbegeleider) en Rik Scholiers (projectleider) Organisatie: VMM Telefoon: 03 224 62 33 E-mail: m.florus@vmm.be en r.scholiers@vmm.be
Projectinfo	Geen projectwebsite beschikbaar

Studiewerk	Goedgekeurd MER Goedgekeurd LER
Genomen beslissingen	Goedgekeurd door Bekkenbestuur Nete Vastgesteld door VI Reg in Bekkenbeheerplan Nete Herbevestigd door brief min Schauvliegje aan BB Herbevestigd door BVR 20/7/2012 Bouwvergunning 25/07/2013
Stand van zaken	De VMM, afdeling Operationeel Waterbeheer gaat de dijk langs de rechteroever van de Kleine Nete te Grobbendonk over een lengte van ca 1.000 m 30 m landinwaarts verplaatsen en verstevigen, waardoor een 17 meter brede winterbedding ontstaat. De doelstelling is het beter beveiligen van Grobbendonk tegen overstromingen, het verhogen van de waterbergende capaciteit en het versterken van de ecologische potenties. De werken gaan van start in de tweede helft van september 2013 en zullen zo'n 3 maanden duren.
Verdere planning	Uitvoering van de werken
Communicatie	projectcommunicatie tijdens de werken; via de gemeentelijke website
Overleg	Werfvergaderingen
Openstaande werkpunten	Afbakenen AOG in RUP als 'zone voor openbaar nut'

Project	Overstromingsgebied De Zegge
Projectnummer	2.2
Datum	28 augustus 2013
Status	PBC 28 augustus 2013

Proces	Bekkenbeheerplan Nete en RUP Nete en Aa
Processtructuur	Bekkenbestuur Nete WG Flankerend beleid (binnen BB Nete) RUP-Team Nete en Aa
Contactpersoon	Naam: Marc Florus (procesbegeleider) en Stoffel Moeskops (projectleider) Organisatie: VMM Telefoon: 03 224 62 33 E-mail: m.florus@vmm.be en s.moeskops@vmm.be
Projectinfo	Geen projectwebsite beschikbaar

Studiewerk	Goedgekeurd project-MER ontheffing Goedgekeurd LER
Genomen beslissingen	Goedgekeurd door Bekkenbestuur Nete Vastgesteld door VI Reg in Bekkenbeheerplan Nete Herbevestigd door brief min Schauvlieghe aan BB Herbevestigd door BVR 20/7/2012
Stand van zaken	De VMM, afdeling Operationeel Waterbeheer gaat de dijk langs de rechteroever en linkeroever van de Kleine Nete in het landbouwgebied De Zegge globaal 15m landinwaarts verplaatsen en verstevigen. De doelstelling is het beter beveiligen van het landbouwgebied tegen overstromingen, het verhogen van de waterbergende capaciteit. Bilateraal overleg met stakeholders over projecttechnische aspecten ging door op 1 juli 2013 terugkoppeling resultaten sectoroverleg met Bekkenbestuur 19/9 en PBC 28/8
Verdere planning	Aangepaste plannen en contouren worden opgemaakt. grondverwerving, verduidelijking zoekzones Camping en Bobbejaanland, heractivering RUP Nete en Aa, aanvraag stedenbouwkundige vergunning, aanbesteding bouwkundige werken
Communicatie	projectcommunicatie bij aanvang der werken
Overleg	Zie onder
Openstaande werkpunten	- uitwerken voorstel invulling overstromingsgebied ter hoogte van Camping Korte Heide (zoekzone bekkenbeheerplan) / TIMING: sept/oktober 2013 - uitwerken voorstel invulling overstromingsgebied ter hoogte van Bobbejaanland (zoekzone bekkenbeheerplan) / TIMING: sept/oktober 2013

Project	Sigmaplan Cluster Nete en Kleine Nete
Projectnummer	3.1 (Anderstadt-gebieden en Polder van Lier) en 3.2 (Varenheuvel-Abroek)
Datum	28/08/2013
Status	PBC 28 augustus 2013

Proces	Geactualiseerde Sigmaplan
Processtructuur	Stuurgroep Sigmaplan Klankbordgroep Sigmaplan Thematische werkgroep Natuur Thematische werkgroep Water Thematische werkgroep Landschap Thematische werkgroep Landbouw Thematische werkgroep Toerisme, Mobiliteit en Recreatie
Contactpersoon	Naam: Koen Segher / Koen Deheegher Organisatie: Waterwegen en Zeekanaal NV / Agentschap voor Natuur en Bos Telefoon: 03/224.93.39 / 03/224.62.62 E-mail: koen.segher@wenz.be/koen.deheegher@lne.vlaanderen.be
Projectinfo	http://www.sigmaplan.be/nl/projectgebieden/nete-en-kleine-nete

Studiewerk	Zie hieronder
Genomen beslissingen	- Op 17/12/2004 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan de voorgenomen besluiten van de Ontwikkelingsschets 2010 en de verdere uitwerking van het geactualiseerde Sigmaplan. - Op 22/07/2005 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan het geactualiseerde Sigmaplan, waarbij het Meest Wenselijke Alternatief als uitgangspunt bekrachtigd werd voor de concretisering en verdere uitwerking van het geactualiseerde Sigmaplan, als uitgangspunt voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, en als werkingsgebied voor de inzet van de flankerende maatregelen voor landbouw en plattelandsrecreatie. Tevens werd een eerste fase van veiligheids- en natuurprojecten gedefinieerd langs de Schelde en de Durme, evenals dijkversterkingen op de Zeeschelde, de Durme, de Rupel, de Zenne, de Dijle en de Netes. - Beslissing van de Vlaamse Regering op 28/04/2006 m.b.t. het aanduiden van het Meest Wenselijk Alternatief van het Geactualiseerde Sigmaplan voor de zone rond de Beneden Nete en Kleine Nete. - Het Meest Wenselijk Alternatief voorziet voor de zone rond de Beneden Nete de inrichting van de bestaande GOG's (Gecontroleerde Overstromingsgebieden) als GGG (Gereduceerd Getijdegebied) enerzijds en als wetland anderzijds. Voor het gebied langs de Kleine Nete voorziet het Meest Wenselijk Alternatief het herstel van het winterbed door het realiseren van een dijkverplaatsing. Op die manier wordt de geschikte abiotiek gerealiseerd voor de beoogde natuur- en veiligheidsdoelstellingen. Om de ruimte-inname zoveel als mogelijk tot een minimum te herleiden wordt gestreefd om beide doelstellingen op eenzelfde oppervlakte te realiseren. - Goedkeuring van de Vlaamse Regering op 22/07/2005 m.b.t. de flankerende maatregelen voor landbouw en plattelandsrecreatie. Het beslist flankerend landbouwbeleid dient uitgevoerd te worden door de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) en wordt toegepast bij elk van de projecten van het Geactualiseerde Sigmaplan. - De gunning op 10/01/2011 van een studieopdracht m.b.t. de opmaak van een inrichtingsplan voor de zone rond de Beneden Nete en Kleine

	Nete welke aanving op 01/02/2011. - Naar aanleiding van regelmatig overleg, gedurende het studietraject, met de vertegenwoordigers van landbouworganisaties en – administraties en vertegenwoordigers van de betrokken landbouwers werd op hun expliciete vraag een extra zoekgebied, voor het realiseren van de vooropgestelde doelstellingen, onderzocht. Dit voornemen werd kenbaar gemaakt aan de Multifunctionele beleidsdomein-overschrijdende werkgroep voor het geactualiseerde Sigmaplan (Stuurgroep) op 18/11/2011 en aan de Klankbordgroep op 16/12/2011. - De beslissing van de Vlaamse Regering op 20/07/2012 om verder onderzoek te voeren naar de mogelijkheden om de Sigma-doelstellingen voor het gebied Varenheuvel-Abroek te realiseren in een zoekgebied vanaf het gebied Varenheuvel-Abroek tot en met de Anderstadt-gebieden in Lier en de realisatie van deze opties na concrete uitwerking van de inrichtingsplannen voor het gebied mogelijk te maken via de opmaak van een Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan. - De gunning op 24/12/2012 van een bijkomende studieopdracht m.b.t. het onderzoek naar bijkomende locatie-alternatieven rond Lier welke aanving op 15/01/2013.
Stand van zaken	<u>Procesverloop tot nu toe</u> In uitvoering van bovenstaande beslissingen is de afdeling Zeeschelde van Waterwegen en Zeekanaal NV, in samenwerking met het Agentschap voor Natuur en Bos, in het voorjaar van 2011 gestart met het voorbereiden van het inrichtingsplan voor het gebied Varenheuvel-Abroek. De volgende stappen werden al doorlopen: - Verkennend bilateraal overleg met de gemeenten Grobbendonk, Nijlen en Zandhoven: - Grobbendonk: 26-04-2011 - Zandhoven: 29-04-2011 - Nijlen: 03-05-2011 - Overleg met de landbouworganisaties (Boerenbond en Algemeen Boerensyndicaat): - Verkennend overleg ter aankondiging van het op te starten onderzoek: 01-03-2011 - Bespreking stand van zaken lopend onderzoek en voorstel landbouwsector voor het uitgebreid zoekgebied: 20-10-2011 - Bespreking van de voorlopige resultaten van het LER: 08-11-2011 - Informatievergaderingen voor de landbouwsector en opmaak van een gedetailleerd landbouweffecten-rapport: - Een eerste informatievergadering werd op 15-06-2011 georganiseerd te Nijlen. De volgende punten werden behandeld: - Situering van het geactualiseerde Sigmaplan - Situering van de cluster Nete en Kleine Nete - Toelichting bij het landbouweffectenrapport (LER) en de manier waarop het LER wordt opgemaakt - Toelichting bij het flankerend beleid landbouw - Een tweede informatievergadering werd op 12-12-2011 georganiseerd te Grobbendonk. De volgende punten werden behandeld: - Situering van de algemene context van het geactualiseerde Sigmaplan - Stand van zaken van het lopend onderzoek - Toelichting bij de algemene resultaten van het landbouweffectenonderzoek

	- <i>Toelichting bij het flankerend beleid landbouw en de vervolgstappen</i> - <i>Overleg met de projectmatige werkgroep, waarin vertegenwoordigers van zowel de betrokken gemeenten, de provincie Antwerpen en diverse betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid vertegenwoordigd zijn:</i> - <i>Eerste overleg projectmatige werkgroep: 27-09-2011</i> - <i>Situering van de cluster Nete en Kleine Nete</i> - <i>Overlopen van de aandachtspunten voor de opmaak van het inrichtingsplan</i> - <i>Tweede overleg projectmatige werkgroep: 17-11-2011</i> - <i>Stand van zaken van het lopend onderzoek</i> - <i>Aankondiging onderzoek uitgebreide zoekzone voor Varenheuvel-Abroek</i> - <i>Overleg met verschillende thematische subwerkgroepen (Natuur, Landbouw, Water en Landschap, Toerisme en Recreatie)</i> - <i>Subwerkgroep natuur: 28-06-2011 en 11-10-2011</i> - <i>Subwerkgroep landschap, toerisme en recreatie: 28-10-2011</i> - <i>Subwerkgroep landbouw: 28-11-2011</i> <i>Overleg met verschillende projectmatige werkgroep en de thematische subwerkgroepen (Natuur, Landbouw) over eerste resultaten en voortgang van het bijkomende alternatievenonderzoek</i> - <i>Projectmatige werkgroep: 14-03-2013</i> - <i>Subwerkgroepen natuur en landbouw: 15-03-2013</i> <i>Overleg met verschillende projectmatige werkgroep en de thematische subwerkgroepen (Natuur, Landbouw) over de eindresultaten van het bijkomende alternatievenonderzoek</i> - <i>Projectmatige werkgroep: 20-09-2013</i> - <i>Subwerkgroep landbouw: 24-09-2013</i> - <i>Subwerkgroep natuur : 16-09-2013</i> <u><i>Procesverloop m.b.t. het flankerend beleid landbouw</i></u> <i>Er werd een landbouw effectenrapport m.b.t. Varenheuvel-Abroek opgemaakt. Het landbouw effectenrapport is enerzijds een bron van informatie in de verdere uitwerking van het inrichtingsplan van het project en anderzijds de basis voor de verdere uitvoering van het flankerend landbouwbeleid dat door de grondenbank van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) uitgevoerd wordt. Het flankerend landbouwbeleid bestaat uit verschillende maatregelen om de getroffen en zoveel als mogelijk bij te staan en de impact van de herinrichting op het landbouwbedrijf te beperken. Deze waaier aan maatregelen werd uitgewerkt door een thematische werkgroep flankerend landbouwbeleid die samengesteld werd uit vertegenwoordigers van o.a. Waterwegen en Zeekanaal nv (W&Z), het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), het departement Landbouw en Visserij afdeling duurzame landbouwonwikkeling, het Algemeen Boerensyndicaat en de Boerenbond. Dit om zoveel als mogelijk een korf aan maatregelen samen te stellen op maat van de landbouwsector zelf. In november 2011 werd het Landbouweffectenrapport opgeleverd.</i> <u><i>Stand van zaken op heden</i></u> Anderstadt I & II en Polder van Lier <i>Uit het bijkomende alternatievenonderzoek is naar voren gekomen dat deze gebieden tot geschikte roerdompbiotopen kunnen getransformeerd worden en bij uitbreiding met nog enkele omliggende gebieden (Hof van Lachen en twee bestaande vijvers) zelfs uiterst geschikt. Voor Anderstadt I en het nabijgelegen</i>
--	---

	gebiedje wordt een ontpoldering ter ontwikkeling van paaiplaats voor fint voorgesteld. Bijkomend is het mondingsgebied van de Grote Nete te Lier, Nijlen en Berlaar onderzocht en mits nog enig studiewerk geschikt voor een bijkomend leefgebied voor roerdomp. Varenheuvel Abroek Met het voortschrijdend inzicht uit de resultaten van het bijkomend alternatievenonderzoek is een nieuwe inrichtingsvisie voor het gebied opgesteld.
Verdere planning	Naar aanleiding van de beslissing van de Vlaamse Regering dd. 20/07/2012 wordt in opdracht van ANB een studie uitgevoerd die de haalbaarheid van het realiseren van de sigmadoelstellingen voor Varenheuvel-Abroek aftoetst in een ruimer zoekgebied dan oorspronkelijk voorzien in de beslissing van de Vlaamse Regering van 2006. De studie, in opdracht van ANB, tot onderzoek naar haalbaarheid voor uitbreiding van de zoekzone voor het realiseren van doelstellingen i.h.k.v. het geactualiseerde Sigmaplan voor Nete en Kleine Nete ving aan in januari 2013. De studie is in de zomer 2013 afgerond en wordt in september aan alle gemeentebesturen en actoren ingelicht. Een beslissing van de Vlaamse regering rond de voorgestelde oplossingen wordt in het najaar verwacht. Het bijkomende studiewerk voor zoekzone 3 (mondingsgebied Grote Nete) wordt uitbesteed en op basis van de resultaten het inrichtingsplan opgemaakt.
Communicatie	<i>Reeds uitgevoerde communicatie:</i> - 1ste infovergadering landbouw 15/06/2011 - 1ste nieuwsbrief juli 2011 - 2^e infovergadering landbouw 12/12/2011 - Algemeen rapport LER aangeleverd aan landbouwers 12/01/2012 Geplande communicatie: Projectmatige werkgroepen: zie hoger Subwerkgroepen landbouw en natuur: zie hoger
Overleg	Zie stand van zaken
Openstaande werkpunten	Varenheuvel-Abroek - uitwerken inrichtingsplan/ TIMING: 2013-2014 Omgeving Anderstadt-gebieden en Polder van Lier - uitwerken inrichtingsplannen / TIMING: 2013-2014 Mondingsgebied Grote Nete Bijkomend onderzoek / TIMING: 2014

Project	Natura 2000 SBZ-H Graafweide-Schupleer en Vallei van de Kleine Nete tussen Viersel en Lier
Projectnummer	4
Datum	28 augustus 2013
Status	PBC 28 augustus 2013

Proces	Opmaak instandhoudingsdoelstellingen voor speciale beschermingszones (S-IHD)
Processtructuur	Wetenschappelijke Begeleidingscommissie (WBC), Vlaamse Overleggroep (OG), Vlaamse Projectgroep (PG), Bovenlokaal Overleg (BOLOV) en Projectgroep+ (PG+)
Contactpersoon	Naam: Erwin De Meyer Organisatie: ANB Telefoon: 03 224 62 30 E-mail: erwin.demeyer@lne.vlaanderen.be
Projectinfo	http://anb.vlaanderen.be/IHDadviesverlening (vergt gebruikersnaam en paswoord)

Genomen beslissingen	Eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering op 20 juli 2012 Tweede principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering op 19 juli 2013
Stand van zaken	In afwachting van de definitieve goedkeuring van de S-IHD en de opstart van het Managementplan Natura 2000 dit najaar werkt het ANB momenteel intern een strategie uit voor de realisatie van de S-IHD.
Verdere planning	advies Raad van State -> definitieve goedkeuring -> implementatie via opmaak Managementplan Natura 2000
Communicatie	In afwachting van de definitieve goedkeuring van de S-IHD is er geen lokale communicatie meer. Daarna start het gebiedsspecifiek overleg binnen het zogenaamd platform in kader van de opmaak van het Managementplan Natura 2000
Overleg	- dit najaar oprichting platform voor de opmaak van het Managementplan Natura 2000 op niveau van de volledige SBZ met intermediaire vertegenwoordigers van de sectoren en administraties - mogelijk ad hoc-overleg op deelgebiedniveau met direct betrokkenen rond concrete acties en beheerplannen, eventueel in kader van een ander proces
Opmerkingen	Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Project	Ankerplaats Het samenvloeiingsgebied van de Kleine Nete en Aa met de westelijke uitlopers van de Kempische Heuvelrug te Grobbendonk, Herentals en Vorselaar
Projectnummer	5.1
Datum	28 augustus 2013
Status	PBC 28 augustus

Proces	GRUP Vallei van de Kleine Nete en Aa tussen N19 en Grobbendonk in kader van AGNAS.
Processtructuur	Zie projectfiche GRUP Vallei van de Kleine Nete en Aa tussen N19 en Grobbendonk
Contactpersoon	Naam: Guido Tack Organisatie: Agentschap Onroerend Erfgoed Telefoon: 0474/90.02.30 E-mail: guy.tack@rwo.vlaanderen.be
Projectinfo	Informatie over de aangeduide ankerplaats: https://beschermingen.onroerenderfgoed.be/object/id/4.05/10000/164.1/

Studiewerk	...
Genomen beslissingen	Voorlopige aanduiding ankerplaats m.b. 18/05/2011 Definitieve aanduiding ankerplaats m.b. 10/05/2012
Stand van zaken	De ankerplaats werd definitief aangeduid bij ministerieel besluit van 10/05/2012. Momenteel is binnen de perimeter van de definitief aangeduide ankerplaats het zorgplichtprincipe van toepassing voor werken en handelingen in opdracht van een administratieve overheid.
Verdere planning	De omzetting van de definitief aangeduide ankerplaats naar erfgoedlandschap is gekoppeld aan het in opmaak zijnde GRUP voor de vallei van de Kleine Nete en Aa tussen N19 en Grobbendonk in kader van AGNAS.
Communicatie	16/12/2010: Kennisgeving van opstart van de aanduidingsprocedure voor de ankerplaats 'Het samenvloeiingsgebied van de Kleine Nete en Aa met de westelijke uitlopers van de Kempische Heuvelrug te Grobbendonk, Herentals en Vorselaar' met mogelijkheid tot aanleveren van de nodige informatie. Na 18/05/2011: Kennisgeving van de voorlopige aanduiding van de ankerplaats aan de betrokken instanties. Een toelichtingsvergadering werd georganiseerd voor de betrokken instanties. Na 10/05/2012: Kennisgeving van de definitieve aanduiding van de ankerplaats aan de betrokken instanties.
Overleg	Toekomstige overlegmomenten worden gekoppeld aan de GRUP-procedure en aan het plan van aanpak voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor het habitatrichtlijngebied Graafweide/Schupleer.
Openstaande werkpunten	Uitwerken stedenbouwkundige voorschriften gekoppeld aan opmaak gewestelijk RUP Vallei van de Kleine Nete en Aa (AGNAS) / TIMING: tweede helft 2013

Project	Ankerplaats Dal van de Kleine Nete tussen Nijlen en Grobbendonk
Projectnummer	5.2
Datum	28 augustus 2013
Status	PBC 28 augustus 2013

Proces	Landschapsbeleid: Inventariseren en beschermen van de meest waardevolle landschappen van Vlaanderen en hun erfgoedelementen op basis van de Landschapsatlas (2001). Na voorlopige en definitieve aanduiding van de geactualiseerde ankerplaats omvorming naar een erfgoedlandschap via ruimtelijke verankering in het GRUP 'Vallei van de Kleine Nete en Aa tussen N19 en Grobbendonk' in kader van Agnas.
Processtructuur	Opstart voorlopige aanduiding ankerplaats-na ambtelijk overleg en IKW voorlopige aanduiding ankerplaats via MB – toelichtingsvergadering in betrokken gemeenten-adviesronde administraties (3 maanden)- advies KCML (3 maanden)-definitieve aanduiding ankerplaats bij MB binnen termijn van 12 maanden na voorlopige aanduiding-omzetting naar erfgoedlandschap in het kader van RUP Zie projectfiche GRUP 'Vallei van de Kleine Nete en Aa tussen N19 en Grobbendonk'
Contactpersoon	Naam: Inge Verdurmen Organisatie: Agentschap Onroerend Erfgoed Telefoon: 32 (0)2 553 64 31 E-mail: inge.verdurmen@rwo.vlaanderen.be
Projectinfo	Landschapsatlas: http://geo-vlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/landschapsatlas/info/identify.asp?xi=355&yi=332&type=point&uniekID=898976899

Genomen beslissingen	Nog geen genomen beslissingen. Aanduidingsprocedure op te starten oktober 2013
Stand van zaken	Opstartfase
Verdere planning	Opstart inhoudelijk onderzoek oktober 2013- aanduiding ankerplaats 2014
Communicatie	Infobrief betrokken gemeenten bij opstart inhoudelijk onderzoek-betekening betrokken gemeenten voorlopige aanduiding-opname dossier in beschermingsdatabank (https://beschermingen.onroenderfgoed.be/)-toelichtingsvergadering betrokken gemeenten-adviesronde administraties-betekening betrokken gemeenten definitieve aanduiding-berichtgeving op website OE (https://www.onroenderfgoed.be/) en in tijdschrift M&L
Overleg	ambtelijk overleg en IKW voor voorlopige aanduiding ankerplaats-toelichtingsvergadering gemeenten na betekening voorlopige aanduiding ankerplaats
Opmerkingen	De vooropgestelde timing voor het RUP Kleine Nete en Nete tussen Grobbendonk en Lier mag o.w.v. de door de Vlaamse Regering bepaalde timing voor de Sigmaplan-projecten niet in het gedrang komen. Om de ankerplaats als erfgoedlandschap in dat RUP te kunnen opnemen, moet de aanduidingsprocedure voor de ankerplaats tijdig afgerond zijn.

Project	Ankerplaats Dal van de Kleine Nete tussen Lier en Kessel
Projectnummer	5.3
Datum	28 augustus 2013
Status	PBC 28 augustus 2013

Proces	Landschapsbeleid: Inventariseren en beschermen van de meest waardevolle landschappen van Vlaanderen en hun erfgoedelementen op basis van de Landschapsatlas (2001). Na voorlopige en definitieve aanduiding van de geactualiseerde ankerplaats omvorming naar een erfgoedlandschap via ruimtelijke verankering in het GRUP 'Vallei van de Kleine Nete en Aa tussen N19 en Grobbendonk' in kader van Agnas.
Processtructuur	Opstart voorlopige aanduiding ankerplaats-na ambtelijk overleg en IKW voorlopige aanduiding ankerplaats via MB – toelichtingsvergadering in betrokken gemeenten-adviesronde administraties (3 maanden)- advies KCML (3 maanden)-definitieve aanduiding ankerplaats bij MB binnen termijn van 12 maanden na voorlopige aanduiding-omzetting naar erfgoedlandschap in het kader van RUP Zie projectfiche GRUP 'Vallei van de Kleine Nete en Aa tussen N19 en Grobbendonk'
Contactpersoon	Naam: Inge Verdurmen Organisatie: Agentschap Onroerend Erfgoed Telefoon: 32 (0)2 553 64 31 E-mail: inge.verdurmen@rwo.vlaanderen.be
Projectinfo	Landschapsatlas: http://geo-vlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/landschapsatlas/info/identify.asp?xi=276&yi=387&type=point&uniekID=898976958

Genomen beslissingen	Nog geen genomen beslissingen. Aanduidingsprocedure op te starten oktober 2013
Stand van zaken	Opstartfase
Verdere planning	Opstart inhoudelijk onderzoek oktober 2013- aanduiding ankerplaats 2014
Communicatie	Infobrief betrokken gemeenten bij opstart inhoudelijk onderzoek-betekening betrokken gemeenten voorlopige aanduiding-opname dossier in beschermingsdatabank (https://beschermingen.onroenderfgoed.be/)-toelichtingsvergadering betrokken gemeenten-adviesronde administraties-betekening betrokken gemeenten definitieve aanduiding-berichtgeving op website OE (https://www.onroenderfgoed.be/) en in tijdschrift M&L
Overleg	ambtelijk overleg en IKW voor voorlopige aanduiding ankerplaats-toelichtingsvergadering gemeenten na betekening voorlopige aanduiding ankerplaats
Opmerkingen	De vooropgestelde timing voor het RUP Kleine Nete en Nete tussen Grobbendonk en Lier mag o.w.v. de door de Vlaamse Regering bepaalde timing voor de Sigmaplan-projecten niet in het gedrang komen. Om de ankerplaats als erfgoedlandschap in dat RUP te kunnen opnemen, moet de aanduidingsprocedure voor de ankerplaats tijdig afgerond zijn.

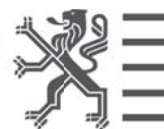
Project	Compensaties aan Kleine Nete in kader van de realisatie van de N19g "Kempische Noord-Zuidverbinding"
Projectnummer	6
Datum	12 februari 2013
Status	OC 27 februari 2013

Proces	Realisatie N19g "Kempische Noord-Zuidverbinding"
Processtructuur	?
Contactpersoon	Naam: Alain Cox Organisatie: Agentschap Wegen en Verkeer Telefoon: ? E-mail: alain.cox@mow.vlaanderen.be
Projectinfo	http://www.noordzuidkempen.be

Genomen beslissingen	Reeds genomen beslissingen of afgeronde processtappen
Stand van zaken	Actuele stand van zaken
Verdere planning	Volgende stappen
Communicatie	Genomen of geplande projectgebonden communicatie
Overleg	Genomen of geplande projectgebonden overleg
Opmerkingen	Specifieke aandachtspunten

Opvolgingscommissie Kleine Nete

Vlaamse overheid

dinsdag 18 juni 2013 / 14.00u
Zandhoven – Raadzaal

VERSLAG¹

Aanwezig:

- Cathy Berx, gouverneur provincie Antwerpen, voorzitter
- Bram Abrams, secretaris
- Ludwig Caluwé, gedeputeerde, provincie Antwerpen
- Wendy Breugelmans, Vlaamse Landmaatschappij (VLM)
- Koen Segher, Waterwegen & Zeekanaal (W&Z)
- Marc Florus, Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
- Dirk Jordaens, Agentschap voor Natuur en Bos (ANB)
- Koen Deheegher, Agentschap voor Natuur en Bos (ANB)
- Ilse Maes, Departement Landbouw en Visserij (LV)
- Eline Buyle, Agentschap Onroerend Erfgoed (OE)
- Hilde Van den Broeck, Agentschap Wegen en Verkeer (AWV)
- Christophe Vandevoort, Ruimte Vlaanderen
- Els Beullens, voorzitter OCMW, Grobbendonk
- Ward Kennes, burgemeester, Kasterlee
- Gino Verbiest, verantwoordelijke integraal waterbeheer, Lier
- Griet Van Olmen, schepen, Nijlen
- Marc T'Syen, schepen, Olen
- Jef Verhaegen, schepen, Ranst
- Filip Van Den Broeck, schepen, Vorselaar
- Luc Van Hove, burgemeester, Zandhoven
- Peter Symens, Natuurpunt
- Frederik Mollen, Natuurpunt
- Evi Van Camp, Boerenbond
- Goedele Schuerman, DenS Communicatie

Verontschuldigd:

- Griet Smaers, gemeenteraadslid, Geel
- Mien Van Olmen, schepen, Herentals
- Marc Herrygers, schepen, Lille
- Luc Van Dommelen, Algemeen Boerensyndicaat
- Jasmine Michielsens, Agentschap Onroerend Erfgoed (OE)

Afwezig:

/

Verslag:

- Goedele Schuerman, DenS Communicatie

Agenda

1. Goedkeuring verslag OC 27-02-2013
2. Stand van zaken gewestelijke projecten en planningsprocessen in de vallei van de Kleine Nete
3. Ankerplaats Varenheuvel-Abroek
4. Flankerend beleid
5. Intentieverklaring Kleine Nete en overzicht lokale projecten
6. Communicatie coördinatie Kleine Nete – gebruik kanalen partners
7. Varia

¹ Dit verslag moet worden samen gelezen met de voorbereidende nota's.

1. Goedkeuring verslag vorige vergadering OC 27-02-2013

Er zijn geen opmerkingen op het ontwerpverslag gekomen. Het verslag wordt goedgekeurd.

Er wordt wel een vraag gesteld bij de Voortgangsrapportage voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

- Evi Van Camp, Boerenbond: In de Voortgangsrapportage p.4-5 staat dat de leden van de opvolgingscommissie de globale planningsopgave voor het gebied onderschrijven en de doelstellingen van de verschillende projecten die in dat kader ontwikkeld worden. Boerenbond vraagt om dat te nuanceren. Boerenbond gaat ermee akkoord dat er nood is aan een integrale aanpak, maar dat betekent niet dat Boerenbond akkoord is met alle plannen en projecten zoals ze vandaag voorliggen.
- => De voorzitter geeft aan dat in de mededeling staat dat "de globale planningsopgave en de doelstellingen van de projecten" onderschreven worden. Er is vorige keer duidelijk gevraagd of de doelstellingen van de projecten onderschreven konden worden; de vergadering stemde daar toen mee in. Over de wijze waarop de verschillende projecten concreet gerealiseerd worden (locatie, modaliteiten...) is uiteraard nog discussie. Boerenbond gaat hiermee akkoord, de discussie is gesloten.

2. Stand van zaken gewestelijke projecten en planningsprocessen in de vallei van de Kleine Nete

De gewestelijke projecten en processen worden kort toegelicht door de projectleiders.

Gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP) in uitvoering van de ruimtelijke doelstellingen voor natuur, bos en landbouw en overleg Graafweide-Schupleer:

- Frederik Mollen, Natuurpunt: Er zijn belangrijke erfgoedwaarden binnen Graafweide-Schupleer. Is Onroerend Erfgoed ook bij het overleg over Graafweide-Schupleer betrokken?
- Christophe Vandevort: Ja, de ankerplaats is een van de uitgangspunten waarop het RUP-team zich baseert. Onroerend Erfgoed nam ook deel aan het overleg.

Aanleg overstromingsgebieden in kader van bekkenbeheerplan Netebekken
AOG Grobbendonk:

- Marc Florus, VMM: VMM maakte een tekstje op voor de gemeentelijke website en vraagt dit snel te publiceren. VMM heeft geen zicht op de bezwaren ingediend tijdens het openbaar onderzoek.
- Els Beullens, Grobbendonk: VMM heeft nog niet gecommuniceerd rond de Boerenbrug.
- Marc Florus, VMM: De Boerenbrug is geen eigendom van VMM maar is een gemachtigde constructie. De Boerenbrug blijft bereikbaar na de werken, tijdens de werken is dit ook een aandachtspunt. Als de gemeente vragende partij is voor een nieuwe functie van die brug bv. in het kader van recreatie, wil VMM naar een samenwerking met de gemeente gaan maar VMM heeft hiertoe nog geen vraag gekregen vanuit de gemeente.
- => De voorzitter stelt voor dit bilateraal uit te klaren.

AOG De Zegge:

- Marc Florus, VMM: VMM belegt op 2 juli een nieuw overleg in Lichtaart. Doel van het overleg is na te gaan hoe de gemeente en landbouworganisaties het dijklichaam zien, wie zal instaan voor het beheer, of er een fiets- of wandelpad wordt aangelegd,...
- Ward Kennes, Kasterlee:
 - o De toeristische sector is vragende partij voor een fiets- of wandelpad. Voor de gemeente kan dit, op voorwaarde dat er geen bijkomende ruimte voor wordt ingenomen.
 - o De burgemeester kan niet aanwezig zijn op de voorgestelde datum (2 juli). Er wordt gezocht naar een nieuwe datum.
 - o Er komen altijd veel vragen over flankerend beleid, waarop niet steeds een passend antwoord kan gegeven worden.
 - o Worden Camping Korteheide en Bobbejaanland ook uitgenodigd?
- Marc Florus: We moeten opletten dat de vergadering niet te individueel wordt. Op individuele vragen naar flankerend beleid kan tijdens de vergadering moeilijk geantwoord worden.

- De specifieke problematiek rond Camping Korteheide en Bobbejaanland wordt niet behandeld op die vergadering maar dient verder uitgeklaard te worden in een apart overleg.
- => Op vraag van de voorzitter wordt een nieuwe datum gezocht. VLM wordt ook uitgenodigd. (nvdr 1 juli is nieuwe consensusdatum geworden)
- Evi Van Camp, Boerenbond: Vraagt om in de toelichting aan de landbouwers ook aan te geven in hoeverre rekening wordt gehouden met de LER.
- Marc Florus, VMM: VMM heeft al rekening gehouden met de LER in het compromisvoorstel maar de nog openstaande vragen dienen uniform beantwoord te worden in minstens grote blokken/deeltrajecten. Dus per perceel een ander technisch profiel van de dijk aan landzijde voorzien is niet mogelijk en niet wenselijk.
- => De voorzitter vraagt Boerenbond de oefening vooraf zelf te maken met de betrokken landbouwers.
- Evi Van Camp, Boerenbond: De landbouwers zijn bereid het grondoverschot te stockeren. Er wordt opgemerkt dat grote delen van het landbouwgebied De Zegge zijn ingekleurd als overstromingsgevoelig gebied (blauw op de watertoetskaart).
- => Boerenbond bezorgt VMM een voorstel.
- Evi Van Camp, Boerenbond: Vraagt om de knelpunten aan de zijrivieren ook aan bod te laten komen.

Aanleg overstromingsgebieden in kader van Sigmaplan:

- Gino Verbiest, Lier:
 - o Zoekzone 1 valt deels in de Polder van Lier. Wordt het polderbestuur ook op de hoogte gebracht?
 - o De Stad wil hier een stadsrandbos. Is dit verzoenbaar met de plannen?
- Koen Deheegher, ANB: De studie wordt half juli afgerond, in september komt de werkgroep bij elkaar. Het Polderbestuur maakt daar deel van uit.
- Dirk Jordaens, ANB: De vraag voor een stadsrandbos wordt mee bekeken. Het is belangrijk dit als een samenhangend verhaal te zien.
- Evi Van Camp, Boerenbond: De Polder van Lier vormt nu een bergingsruimte. Zal deze nog functioneren als er vernat wordt?
- Koen Segher, W&Z: Nu functioneert de Polder als een gecontroleerd overstromingsgebied. De beoogde vernatting gaat over het grondwaterpeil dat zich onder het maaiveld bevindt, dat zal de buffercapaciteit niet beperken, hier en daar zal zelfs wat uitgegraven worden om kreken en open water te creëren.
- Luc Van Hove, Zandhoven: De gemeente is tevreden over het proces zoals het gevoerd wordt. Hij is tevreden dat 70 ha landbouwzone behouden blijft en vraagt of er nog meer landbouwgrond kan gevrijwaard worden indien zone 3 in aanmerking komt als habitat voor de Roerdomp.
- Koen Deheegher/ Dirk Jordaens, ANB: Het is te vroeg om hier uitspraak over te doen. De 25 ha grasland voorzien in de Polder van Lier moet elders gezocht worden. Habitat voor Roerdomp wordt ook in de andere Sigmaprojecten gezocht. Voor de cluster Nete-Kleine Nete is zone 3 (monding Grote Nete) de sleutel voor een globale oplossing.
- Griet Van Olmen, Nijlen: De gemeente is bereid mee te zoeken naar een oplossing.
- => De voorzitter concludeert dat volgende vergadering een concreter voorstel kan voorgelegd worden.
- Koen Segher, W&Z: Nijlen en Berlaar zijn ook betrokken bij het overleg in het kader van het Sigmaproject.
- Els Beullens, Grobbendonk: Voor Sigma is er een gesprek geweest waarop Grobbendonk niet was uitgenodigd.
- Koen Deheegher, ANB: Bij de start van het Sigmaproject zijn de contactgegevens bij de gemeenten opgevraagd. Grobbendonk wordt voor elk overleg uitgenodigd.
- Jef Verhaegen, Ranst: Zit het gebied tussen Varenheuvel-Abroek en de jachthaven van Lier (o.a. natuureservaat Zomerklokje) nog in de zoekzone?

- Koen Deheegher, ANB: Neen, dit gebied heeft onvoldoende potenties.

Els Beullens, Grobbendonk: Vraagt of de studies rond afvoer worden meegenomen.

- Koen Segher, W&Z: Ja, deze worden meegenomen.

Afbakening Speciale Beschermingszones (SBZ) om soorten en leefgebieden te beschermen:

- Dirk Jordaens, ANB: De Interkabinettenwerkgroepen (IKW's) over 36 rapporten lopen nu. Najaar 2013 wordt een definitieve goedkeuring van de S-IHD's verwacht.
- Peter Symens, Natuurpunt: De planning voor zone Kleine Nete tussen Albertkanaal en Lier (S-IHD) is zeer krap en blijft onduidelijk. Alleszins moet ook gewaakt worden over de deadline gekoppeld aan Sigma.
- Dirk Jordaens, ANB: Er blijft inderdaad nog onduidelijkheid. Het is ter zake momenteel wachten op beslissingen van de Vlaamse Regering m.b.t. de S-IHD's.
- => De voorzitter stelt voor om deze bekommernis op te nemen in de rapportering aan de Vlaamse Regering.

Compensaties aan Kleine Nete ikv de realisatie van de N19g:

- Marc Florus, VMM: VMM is door AWW uitgenodigd om de werf te bezoeken en gaat daar graag op in.

3. Ankerplaats Varenheuvel-Abroek

Op de beschermingskalender voor 2013 staan als aan te duiden ankerplaatsen 'Dal van de Kleine Nete tussen Nijlen en Grobbendonk' en 'Dal van de Kleine Nete tussen Lier en Kessel'. Voor beide ankerplaatsen wordt in afstemming met de andere lopende processen in het gebied de aanduidingsprocedure doorlopen.

Dit is een nieuw proces binnen de vallei van de Kleine Nete.

- Griet Van Olmen, Nijlen: Wat is de timing?
- Eline Buyle, OE: Beide gebieden zijn nog in onderzoek, het is te vroeg om al een timing aan te geven.
- Christophe Vandevoort, RV: De timing is cruciaal, volgens de planning moet de ankerplaats uiterlijk tegen 1 juli 2014 definitief aangeduid zijn omdat dan de decretale procedure voor het gewestelijk RUP ten laatste moet opgestart worden om uitvoering in 2015 te kunnen laten starten zoals beslist door Vlaamse Regering in kader van Sigmaplan. Het is dus van belang dat zowel de goedkeurende minister als het agentschap Onroerend Erfgoed zich bewust is van die strikte timing.

4. Flankerend beleid

Op vraag van de opvolgingscommissie is een nota opgemaakt met daarin een overzicht van alle mogelijkheden tot flankerend beleid (zie nota als bijlage). Wendy Breugelmans van VLM geeft uitgebreid toelichting bij deze nota.

- Ward Kennes, Kasterlee: De nota biedt een mooi overzicht maar een belangrijke vraag blijft wat dit betekent voor de dossiers in de vallei van de Kleine Nete.
- Evi Van Camp, Boerenbond: Dit is een theoretisch overzicht, in de praktijk blijken planologische ruil, grondenbank vaak moeilijk. Het zou goed zijn de knelpunten aan te kaarten.
- Peter Symens, Natuurpunt: Voor Sigma is het flankerend beleid duidelijk, voor de andere projecten is er nood aan verduidelijking. Hoe verhoudt het flankerend beleid zich tot de andere maatregelen? Meestal is het 'of-of' ipv 'en-en'. Gevaar van een projectgebonden toepassing is dat je door de bomen het bos niet meer ziet. Voorstel om in de tabel op te nemen waar het om 'of-of' maatregelen gaat en waar om 'en-en' plus voor elke maatregel aan te geven waarvoor dit een oplossing kan bieden.
- Ludwig Caluwé, gedeputeerde: Zelfs bij een 'en-en' verhaal gaat het om habbekratsen. Belangrijk is zo snel mogelijk te weten wat zal toegepast worden per project.
- Wendy Breugelmans, VLM: De nota en de tabel zijn bedoeld als input om de discussie te voeren. De tabel geeft aan wat kan toegepast worden per project, behalve voor De Zegge,

waar dit nog niet bepaald is. Vraag aan de opvolgingscommissie is wat nodig is om het flankerend beleid goed inzetbaar te maken? Initiatiefnemers moeten zelf bepalen welk flankerend beleid wordt ingezet. In Grobbendonk zijn bv. dezelfde stimuli gebruikt als voor Sigma.

Het voorontwerp decreet landinrichting dat de Vlaamse Regering recent goedkeurde biedt een instrumentenkoffer waarin alle maatregelen duidelijk gedefinieerd zullen worden.

- Marc Florus, VMM: Deze nota toont aan dat we voor de verschillende projecten op een vergelijkbare manier werken. Tussen het flankerend beleid voor AOG Grobbendonk en Sigma zijn er veel gelijkenissen, er zijn dus vooral gelijkenissen ipv verschillen. Logischerwijze, gelet op de gelijkaardige compromisvoorstellen tussen AOG Zegge en AOG Grobbendonk, zou kunnen overwogen worden om dezelfde reeks flankerende maatregelen toe te passen op De Zegge. In dergelijke projecten is de moeilijkheid vooral op korte termijn voldoende gronden in de grondenbank te krijgen. Dit is een praktisch knelpunt, het beleid zit wel goed in elkaar.
- Evi Van Camp, Boerenbond: De grondenbank ligt moeilijk omdat landbouwers met elkaar in concurrentie komen.
- Wendy Breugelmans, VLM: Het is niet altijd eenvoudig een grondreserve op te bouwen, maar toch slaagt VLM er in ruilgrond te kopen, zelfs redelijk grote blokken (bv. in Grote Nete). Voor de haven is er zelfs een overschot aan ruilgrond. De grondenbank is een extra speler op de markt, maar bij aankoop in der minne blijkt VLM vaak de enige partner waarmee onderhandeld wordt. Er wordt zelfs vastgesteld dat af en toe een negatief advies aan W&Z dient gegeven te worden voor het uitoefenen van een RVV wegens de aankoop van het stuk grond door een andere landbouwer.
- => De voorzitter geeft aan dat de vraag naar knelpunten de aanleiding was voor de nota uitgewerkt door VLM. De tabel bij de nota geeft antwoord op de vraag naar de instrumenten die per project ingezet worden. De voorzitter vraagt aan de leden van de opvolgingscommissie deze tabel goed te analyseren en per project aan te geven wat eventueel de concrete knelpunten zijn. Belangrijk is dat de Vlaamse Regering ook beslist heeft een voorstel tot harmonisering van de vergoedingsregelingen uit te werken. Het zou goed zijn dat de knelpunten die OC detecteert in die oefening ingebracht kunnen worden.

5. Intentieverklaring Kleine Nete en overzicht lokale projecten

In de vorige rapportering aan de Vlaamse Regering werd gesteld dat het aangewezen is om verder te onderzoeken op welke wijze het Vlaams gewest samen met de lokale besturen, provinciebestuur en andere maatschappelijke actoren en organisaties tot een gemeenschappelijk project over de verschillende bestuursniveaus heen voor de vallei van de Kleine Nete kan komen, zoals dat bv. in de Demervallei tot stand is gebracht. Op de vorige opvolgingscommissie werd bovendien vastgesteld dat de meeste betrokken gemeentebesturen concrete projecten en/of ideeën hebben die perfect kunnen passen in een gedeelde aanpak van de vallei. Het PBC stelt voor om in stappen te werken en werkte een voorstel van intentienota uit (zie bijlage).

- Ward Kennes, Kasterlee: Het zou een belangrijke stap zijn mochten we tot zo'n samenwerking komen. De vallei van de Kleine Nete is een sterk project dat, mits randvoorwaarden worden ingevuld, kansen biedt. We moeten de ambitie hebben om toekomstgericht een stap verder te zetten.
- Dirk Jordaens, ANB: In de tekst worden best ook de lopende, Vlaamse projecten opgenomen.
- Marc Florus, VMM: VMM staat achter dit voorstel op voorwaarde dat het niet leidt tot een nieuw plan.
- => De voorzitter vraagt de leden van de opvolgingscommissie het voorstel kritisch te bekijken en te reageren tegen september. Bedoeling is niet een nieuw plan uit te werken, maar een engagement aan te gaan als instrument voor de uitvoering en afstemming van de verschillende lopende, Vlaamse projecten en processen met andere initiatieven in het gebied om zo tot win-wins en een gedeeld verhaal te komen. De voorzitter herhaalt ook de oproep aan de leden om (ook tegen september) zelf projecten in te dienen die hierin kunnen kaderen.

6. Communicatie

Vorige vergadering gaven we een artikel mee voor verspreiding via de kanalen van de partners. Dit is enkel gepubliceerd op de websites van de gemeenten Grobbendonk en Zandhoven, Natuurpunt en Agripress. Boerenbond plaatst het op de afgesloten site voor de leden. De oproep om de coördinatieopdracht en in het bijzonder de communicatie-instrumenten (www.kleinenete.be en info@kleinenete.be) bekend te maken via de gemeentelijke en sectorale kanalen wordt daarom herhaald. Goedele Schuerman stelt voor om hiervoor rechtstreeks de communicatieambtenaren en – verantwoordelijken te contacteren. De vergadering gaat hiermee akkoord.

7. Varia

- Alle aanwezigen ontvangen een infomap met daarin:
 - o Slides vergadering
 - o Nota en tabel 'Overzicht flankerend beleid landbouw'
 - o Nota ivm Voorontwerp van intentieverklaring
 - o Het eerste artikel over de coördinatieopdracht Kleine Nete (herhaling)
- Volgende bijeenkomst van de opvolgingscommissie zal plaatsvinden in oktober. Juiste datum en locatie volgen. (Na de vergadering bood Els Beullens aan in Grobbendonk te vergaderen).
- Marc Florus, VMM: Er wordt ook geïnvesteerd in waterkwaliteit. Voorstel om een overzicht te geven van de lopende/geplande infrastructuurprojecten om de waterkwaliteit te verhogen in het projectgebied, de vergadering vindt een dergelijke toelichting zinvol.
- Evi Van Camp, Boerenbond vraagt het verhaal over waterkwaliteit aan te vullen met de provinciale projecten op waterlopen van 2^e categorie.
- => De voorzitter stelt voor dit op te nemen als agendapunt voor de volgende vergadering.

Actiepunten

- AOG De Zegge: overleg over dijklichaam op 1 juli.
 - o Boerenbond bekijkt dit vooraf met de landbouwers vanuit de LER.
 - o Boerenbond bezorgt VMM een voorstel voor het stockeren van het grondoverschot.
- AOG De Zegge: VMM legt overleg vast i.v.m. Camping Korteheide en Bobbejaanland.
- Alle leden bekijken de nota en tabel over flankerend beleid kritisch en maken eventuele knelpunten over via info@kleinenete.be
- Alle leden bekijken het voorstel van intentieverklaring kritisch en reageren tegen midden september. Alle gemeenten bezorgen projecten of plannen waarmee synergie mogelijk is aan Bram Abrams.
- Goedele neemt contact op met de communicatieverantwoordelijken van de gemeenten en andere partners ivv bekendmaking communicatie ikv coördinatieopdracht;
- Op te nemen in rapportering aan Vlaamse Regering: De planning voor S-IHD in de zone Kleine Nete tussen Albertkanaal en Lier bewaken.
- Agendapunten voor opvolgingscommissie oktober:
 - o Concreter voorstel Sigmaplan Varenheuvel-Abroek
 - o VMM geeft overzicht van geplande initiatieven (oa infrastructuurprojecten) i.v.m. waterkwaliteit.

coördinatieopdracht gouverneur Berx

gewestelijke projecten en planningsprocessen in de vallei van de Kleine Nete

Overzicht flankerend beleid landbouw

opvolgingscommissie 18 juni 2013

Inhoud

1. Mitigerende maatregelen.....	4
1.1. Instrumenten om mitigerende maatregelen te bepalen	4
1.1.1. Opmaak landbouwimpactstudie	4
1.1.2. opmaak Landbouweffectenrapport.....	4
1.2. Contouraanpassing van projecten	5
1.3. Fasering.....	6
2. aankoopbeleid overheid	6
2.1. Vrijwillige verwerving	6
2.2. Recht van voorkoop	6
2.3. onteigening	8
3. schaderegelingen	9
3.1. Ruilprogramma beroepslandbouw in het kader van artikel 16 van het decreet Vlaamse Grondenbank.....	9
3.2. Koopplicht.....	10
3.3. kapitaalschade	11
3.4. gebruikerscompensatie	11
3.5. ontheffing bemestingsverbod	12
3.6. Vergoedingsplicht IWB (niet voor oeverzones)	14
4. Vrijwillige maatregelen	15
4.1. Premies landschappelijk erfgoed	15
4.2. Gebruiksovereenkomsten	16
4.2.1. 1-jarige pachtcontracten.....	16
4.2.2. Kosteloos gebruik.....	16
4.2.3. Bezetting ter bedde / precair gebruik	16
4.2.4. Omvormingscontracten	17
4.2.5. Toekomstige rol voor de landbouw in natuurbeheer: gebruikscontracten	18
5. Verbeteren van de landbouwstructuren	19
5.1. Ruilverkaveling	19
5.1.1. Ruilverkaveling uit kracht van wet.....	20
5.1.2. ruilverkaveling in der minne.....	20
5.1.3. Ruilverkaveling bij grote infrastructuurwerken	20
6. projectgebonden Flankerend beleid.....	21
6.1. Lokale grondenbank.....	21
6.2. Flankerende maatregelen ter ondersteuning van een lokale grondenbank.....	22
6.2.1. Ruilgronden en stimuli.....	23
6.2.2. Pachtaanvaardingsvergoeding.....	25
6.2.3. Uitstel van betaling	25
6.2.4. Verwerving en verplaatsing van een volledig landbouwbedrijf	26
6.2.5. definities flankerend beleid.....	26

Inleiding

De overheid heeft een ruime waaier aan maatregelen en instrumenten voorzien om haar beleid te kunnen uitvoeren op het terrein.

Deze nota heeft als doel een overzicht te geven van het beleid dat van toepassing is in de valleien van de Kleine Nete en Aa. De nota bestaat uit twee delen: een tekst gedeelte waarin alle instrumenten in theorie worden toegelicht en een tabel waarin per lopend project dat deel uitmaakt van de coördinatieopdracht van de gouverneur wordt weergegeven welke instrumenten van toepassing zijn en onder welke voorwaarden.

Via studies kan de impact van beslissingen worden nagegaan en kunnen projecten worden bijgestuurd om de effecten ervan op de landbouw te milderen. Een doelgericht aankoopbeleid stelt de overheid in staat om onroerende goederen te verwerven die zij nodig heeft om haar beslissingen te realiseren. Maar niet alle goederen moeten eigendom worden van de overheid om het vooropgestelde beleid te realiseren, daarom werden er verschillende schaderegelingen uitgewerkt die de eigenaars en gebruikers vergoeden voor de verminderde gebruiksmogelijkheden naar aanleiding van genomen beleidsbeslissingen. Via allerlei types gebruikscontracten kan de overheid beroep doen op individuele gebruikers (landbouwers) om haar goederen te beheren. Tot slot werd een specifiek flankerend landbouwbeleid uitgewerkt dat door de Vlaamse Regering kan ingezet worden gekoppeld aan een lokale grondenbank.

Elk instrument dat in deze nota wordt toegelicht heeft zijn specifieke wetgeving en toepassingsgebied. Deze nota mag geenszins beschouwd worden als een totaalpakket waaruit in elk gebied of project alle passende vergoedingen of instrumenten naar believen kunnen ingezet worden. Het al dan niet inzetten van instrumenten in een bepaald project wordt steeds weloverwogen op basis van de vooropgestelde doelstellingen en projecteigen kenmerken.

Via deze nota krijgen de leden van de Opvolgingscommissie een overzicht van de specifieke instrumenten die van toepassing zijn op de diverse projecten in de vallei van de Kleine Nete en Aa en van mogelijke verschillen tussen deze instrumenten. Op basis van voorliggende informatie kan in de Opvolgingscommissie de discussie gevoerd worden over het in de vallei gevoerde beleid, de mogelijkheden en eventuele tekortkomingen ervan.

Overzicht beleid van de overheid ten aanzien van landbouwers en eigenaars

1. MITIGERENDE MAATREGELEN

Mitigerende maatregelen hebben als doel de impact van een project op landbouw te verminderen. Deze impact kan ingeschat worden op basis van een landbouwimpactstudie (LIS) en een landbouweffectenrapport (LER). Op basis van de resultaten van dergelijke studies kan beslist worden om de contouren van een project aan te passen om zo de impact op landbouw te verminderen. Maar ook fasering, mogelijkheden tot beheer na inrichting,... kunnen een mitigerend effect hebben op de landbouw.

1.1. Instrumenten om mitigerende maatregelen te bepalen

Op basis van de resultaten van een landbouwimpactstudie (LIS) of een landbouweffectenrapport (LER) kan de opdrachtgever van een project inzicht krijgen in de impact die dat project heeft op de landbouw in een bepaald gebied. Deze studies kunnen leiden tot het nemen van mitigerende maatregelen zoals contouraanpassingen, fasering,..., maar kunnen ook de basis vormen voor het uitwerken van een flankerend landbouwbeleid of het oprichten van een lokale grondenbank (zie verder in deze nota). Deze studies worden slechts uitgevoerd op vraag van de opdrachtgever van een project.

1.1.1. Opmaak landbouwimpactstudie

De landbouwimpactstudie is een desktopstudie die de waarde of het belang van een gebied voor de landbouwsector aangeven. Ze wordt opgemaakt wanneer keuzes moeten gemaakt worden over de locatie van een plan of project. Een LIS wordt opgemaakt door ADLO (DLV).

1.1.2. opmaak Landbouweffectenrapport

Een LER is een onderzoek dat de effecten van een plan of een project op de landbouwsector in zijn geheel en op de individuele landbouwbedrijven aantoonst. Deze effecten kunnen zowel positief als negatief zijn.

Een enquête is een onderdeel van de opmaak van het LER. Met een enquête wordt een correct beeld verkregen van de effecten op het landbouwbedrijf en van de wensen van de landbouwers ten aanzien van de gewenste beheer-, inrichtings- of flankerende maatregelen. Het landbouweffectenrapport kan bijgevolg informatie opleveren voor de werking van een lokale grondenbank. Met de gegevens uit de enquête, aangevuld met de reeds verzamelde gegevens, wordt een rapport opgemaakt. Het rapport bestaat uit een algemeen gedeelte dat gebruikt kan worden in de communicatie, zonder de privacy van de betrokken landbouwers te schenden en een tweede document met de vertrouwelijke fiches per landbouwer.

Het opmaken van een landbouweffectenrapport heeft een belangrijke meerwaarde voor de getroffen landbouwers, alsook voor het project. Naast het aantonen van de effecten en de input voor het beheer, inrichtingsmaatregelen of het flankerend beleid kan de informatie en de resultaten uit de landbouweffectenrapporten ook gebruikt worden om de ontwerp plannen bij te sturen door bijvoorbeeld het aanpassen van de grenzen of het aanpassen van de inrichting. Zodoende worden de plannen beter afgestemd op de aanwezige landbouw in het gebied.

Een door de VLM opgemaakt LER:

- beschrijft de effecten van de mogelijke maatregelen op landbouw
- gaat gepaard met een enquête van de getroffen landbouwers
- gaat gepaard met de opmaak van een algemeen rapport en een vertrouwelijke fiche per bedrijf
- bevat een beschrijving van mogelijke beheer, inrichtings- of flankerende maatregelen

Een LER kan aanvullend aan de reguliere communicatie over een project of proces, een rol spelen bij het informeren van de getroffen landbouwers en zo bijdragen tot het creëren van een draagvlak voor het project.

Het over een LER beschikken, biedt een meerwaarde bij het uitvoeren van een lokale grondenbank. Doordat bij de opmaak van een LER alle getroffen landbouwers (gebruikers en eigenaar/gebruikers) gecontacteerd en bevraagd worden, kan aan de hand van een LER de werking van een grondenbank beter ingeschat worden (welke/hoeveel landbouwers wensen te verkopen/ruilen, hoeveel ruilgrond is er nodig,...) en zullen de onderhandelingen met de getroffen landbouwers vlotter opgestart kunnen worden. Eventueel kan op basis van de resultaten van een LER ook de afbakening van het project- en/of zoekgebied nog bijgesteld worden.

De Vlaamse Landmaatschappij staat in opdracht van de overheidsinstantie die het project plant, in voor de opmaak van zo'n LER aan de hand van enquêtes met alle getroffen landbouwers. De initiatiefnemer van het project of proces staat in voor de financiering van het LER.

1.2. Contouraanpassing van projecten

Op basis van de gegevens in het LER, andere landbouwanalyses zoals de LIS door ADLO in het RUP-team, input op actorenoverleg met landbouworganisaties in het AGNAS-proces,... kunnen de contouren van een project aangepast worden zodat de impact op zwaar getroffen landbouwbedrijven verminderd wordt.

Voorbeelden:

- De dimensionering van de AOG's Grobbendonk en De Zegge uit het bekkenbeheerplan werden aangepast omwille van de grote landbouwimpact.
- Omwille van de grote landbouwimpact in het Sigmagebied Varenheuvel-Abroek loopt er momenteel een alternatievenonderzoek.
- Er wordt minder natuurverwevingsgebied aangeduid dan voorzien binnen de beleids marge van 420ha en dit ter hoogte van de huiskavels. Deze verminderde oppervlakte natuurverwevingsgebied wordt gecompenseerd door aanduiding van natuurgebied binnen HAG thv de samenvloeiing van de Aa en de Visbeek, in toepassing van de omzendbrief HAG.

1.3. Fasering

De realisatie van projecten kan ook gefaseerd gebeuren. Door gefaseerde inrichting krijgen getroffen landbouwers langer de tijd om hun bedrijfsvoering aan te passen aan de nieuwe situatie. Dit heeft tevens als voordeel dat de grondenbankwerking langer kan lopen (zie 6.1).

2. AANKOOPBELEID OVERHEID

2.1. Vrijwillige verwerving

Indien nodig voor de realisatie van een project kunnen goederen gelegen in het projectgebied in der minne verworven worden. Dit kan rechtstreeks gebeuren door de verantwoordelijke overheidsdienst of via de inzet van een lokale grondenbank (zie 6.1).

2.2. Recht van voorkoop

Het recht van voorkoop is het recht dat toekomt aan een begunstigde om in geval van verkoop van een onroerend goed (volle eigendom of naakte eigendom) in de plaats te treden van de oorspronkelijke kandidaat-koper.

De begunstigde van het recht van voorkoop dient het onroerend goed aan te kopen tegen dezelfde voorwaarden als dewelke zijn overeengekomen tussen de verkoper en de oorspronkelijke kandidaat-koper.

Indien het recht van voorkoop niet wordt uitgeoefend, gaat de verkoop tussen de verkoper en de kandidaat-koper gewoon door.

De overheid kan een recht van voorkoop instellen om de verwerving van onroerende goederen voor maatschappelijke doeleinden te bevorderen. Door het recht van voorkoop wordt de verwerving van onroerende goederen met vb. het oog op het woonbeleid, de uitbreiding van natuurgebieden, de verbetering van de agrarische of economische structuur, vereenvoudigd.

Met het recht van voorkoop beschikt de overheid of de door haar aangeduide begunstigde voor de aankoop van onroerende goederen over een bijkomend instrument naast het onderhands aankoopbeleid en de onteigening.

Om na te gaan of er een recht van voorkoop van toepassing op een bepaald perceel moet het geo-loket geraadpleegd worden. Met het Harmoniseringsdecreet dat in werking is getreden op 1 oktober 2012 wordt de informatie of er al dan niet een voorkooprecht van toepassing is op een onroerend goed, in één centrale databank verzameld, het zogenaamde Geografisch themabestand 'Vlaamse voorkooprechten'. Dit RVV-themabestand kan door het publiek online geraadpleegd worden via het geoloket 'RVV-themabestand':

<http://www.agiv.be/geo-vlaanderen/rvv/themabestand.html>

Er zijn 12 soorten decretale rechten van voorkoop. In het kader van deze nota worden enkel de rechten van voorkoop besproken waarmee de landbouwers in de vallei van de Kleine Nete hoofdzakelijk geconfronteerd worden.

Recht van voorkoop natuur

Ingevolge het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu heeft de Vlaamse Landmaatschappij – Vlaamse Grondenbank een recht van voorkoop bij verkoop van een onroerend goed dat gelegen is:

1. in het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN), met uitzondering van de onroerende goederen uitgesloten door de Vlaamse regering;
2. in de natuurreservaten en hun uitbreidingsperimeter binnen de groen- en bosgebieden, de bosuitbreidinggebieden en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening of het VEN;
3. in een door de Vlaamse regering afgebakende perimeter binnen de groen- en bosgebieden, de bosuitbreidinggebieden en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, gelegen binnen het Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk (IVON);
4. in de afbakening van een natuurinrichtingsproject.

Recht van voorkoop IWB

Ingevolge het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid heeft de Vlaamse Landmaatschappij – Vlaamse Grondenbank een recht van voorkoop bij verkoop van een onroerend goed dat gelegen is in afgebakende overstromingsgebieden en oeverzones die niet samenhangen met waterwegen.

Recht van voorkoop Waterwegen en Zeekanaal

de NV Waterwegen en Zeekanaal is begunstigde van de rechten van voorkoop die werden ingesteld bij:

- decreet van 4 mei 1994 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschap Waterwegen en Zeekanaal, naamloze vennootschap van publiek recht

- decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid: in oeverzones en overstromingsgebieden die samenhangen met waterwegen.

Dit recht van voorkoop wordt ingezet ikv het Sigmaphan, zowel in projectgebied (PG) als in zoekgebied (ZG).

2.3. onteigening

Onteigening is een rechtsmiddel van de overheid om, voor de uitvoering van werken, de beschikking te krijgen over zaken wanneer de normale middelen niet kunnen leiden tot deze eigendomsovergang. Met andere woorden: de overheid kan een eigenaar verplichten om (een deel van) zijn grond (of pand) af te staan aan de overheid. Dat kan niet zomaar. Onteigening gebeurt pas als het noodzakelijk is voor het algemeen belang. De overheid kan bijvoorbeeld overgaan tot onteigening van grond of woningen voor de aanleg van dijken of overstromingsgebied, de verlenging van een autosnelweg, aanleg van een natuurgebied, de aanleg van een nieuwe spoorlijn, ...

Het onteigeningsplan omschrijft in detail de onroerende goederen die nodig zijn om het project van de overheid te realiseren. Ook de identiteit van de eigenaars wordt op dit plan vermeld. Na de opmaak van het onteigeningsplan van een bepaald gebied de bevoegde overheidsinstantie deze voor aan de bevoegde Vlaamse minister. Deze kan het onteigeningsplan met een ministerieel besluit goedkeuren en/of de overheidsinstantie machtigen voor de onteigening. Het onteigeningsbesluit dient zowel het openbaar nut, het algemeen belang als de dringendheid te motiveren.

De schade die ontstaat in het geval van een onteigening, moet geval per geval kunnen worden vastgesteld en vergoed. De schadevergoeding voor het verlies van eigendom moet even groot zijn als het bedrag dat moet worden betaald om zich een onroerend goed aan te schaffen van gelijke waarde als het goed waarvan de onteigende werd ontzet. De vergoeding voor het eigendomsverlies bestaat uit verschillende onderdelen die echter niet altijd allemaal worden toegekend. Het hangt ervan af of de desbetreffende schade zich in het concrete geval al dan niet voordoet. De vergoedingen die in de meeste gevallen worden toegekend zijn: de venale waarde van het goed, de wederbeleggingsvergoeding en wachtinteressen.

De wederbeleggingsvergoeding

Door het publiek wordt deze vergoeding beschouwd als de kosten die de onteigende zal moeten maken om een gelijkwaardig onroerend goed te kopen als dat wat hem ontnomen werd. De kosten van notaris, registratierechten, overschrijvingskosten.

De juridische oorzaak van de wederbeleggingsvergoeding is echter het vergoeden van het verlies van de bijzondere waarborgen die verbonden zijn aan een belegging in onroerende goederen (= veiligheidswaarde). Die waarborgen zijn al in het onroerend goed aanwezig en dienen daarom vergoed te worden. Het doet er niet toe of de onteigende al of niet een ander onroerend goed zal verwerven.

De wederbeleggingsvergoeding is verschuldigd op het totaal van de venale waarde en de minwaarde van het restant. De wederbeleggingsvergoeding wordt door het aankoopcomité forfaitair berekend (ongeacht welke kosten de onteigende bij de verwerving van zijn goed heeft gemaakt) volgens een degressief tarief.

Wachtinteressen

De wachtinteressen hebben tot doel het verlies te dekken dat ontstaat doordat het kapitaal dat de onteigende als geldelijke tegenwaarde van het onteigend goed ontvangt, gedurende een zekere periode, in afwachting van de wederbelegging, improductief zal blijven. Deze vergoeding stamt uit een periode dat de meeste mensen niet vertrouwd waren met beleggen en bankverrichtingen.

Deze vergoeding kan enkel worden toegekend met betrekking tot productieve goederen. Bij goederen die geen opbrengst hebben, kan er geen sprake zijn van opbrengstverlies.

Als deze vergoeding wordt toegekend, bedraagt ze drie maanden interest aan de wettelijke interest in burgerlijke zaken. Die wordt jaarlijks vastgesteld.

3. SCHADEREGELINGEN

Schaderegelingen zijn algemeen van toepassing, binnen de voorwaarden gesteld in de eigen wetgeving. Ze hebben tot doel verminderde perceelsgebruiksmogelijkheden te vergoeden.

3.1. Ruilprogramma beroepslandbouw in het kader van artikel 16 van het decreet Vlaamse Grondenbank

Elke beroepslandbouwer die onroerende goederen gelegen buiten de agrarische structuur, in eigendom of pacht heeft, kan een aanvraag indienen bij de Vlaamse Grondenbank om deze eigendom of pacht te ruilen naar de agrarische structuur (artikel 16 decreet Vlaamse Grondenbank). De Vlaamse Grondenbank zal naar aanleiding van de opportuniteiten die zich aanbieden, op zoek gaan naar ruilgrond.

Beroepslandbouwers, zowel eigenaars als pachters, kunnen een aanvraag tot ruil indienen.

Indien de aanvraag uitgaat van de pachter, zal slechts ingegaan worden op de aanvraag wanneer de eigenaar en de pachter samen kunnen uitgeruild worden.

Voorafgaand aan de ruil wordt een overeenkomst afgesloten tussen de Vlaamse Grondenbank (Vlaamse Landmaatschappij) met een partner die het/de geruilde goed(eren) gelegen buiten de agrarische structuur zal overnemen.

De beroepslandbouwer kan slechts uitgeruild worden naar een gebied dat door de Vlaamse Regering herbevestigd is als behorend tot de agrarische structuur (artikel 67, §2 decreet Vlaamse Grondenbank) of dat in een ruimtelijk uitvoeringsplan is aangeduid als agrarisch gebied.

3.2. Koopplicht

Het Vlaamse Gewest is in een aantal gebieden en/of onder bepaalde voorwaarden verplicht om onroerende goederen waarvoor de eigenaar een eis tot verplichte aankoop bij de Vlaamse Grondenbank indient, aan te kopen. De gebieden waarbinnen een eigenaar zich kan beroepen op een koopplicht en/of de voorwaarden waaraan een eis tot verplichte aankoop dient te voldoen, verschillen van koopplicht tot koopplicht.

De Vlaamse overheid kan bij decreet een koopplicht instellen. Elke koopplicht fungeert als compensatiemaatregel voor eigenaars van een onroerend goed of een bedrijf, die worden getroffen door een (planologische) beleidsbeslissing van de Vlaamse overheid. In principe kan de eigenaar van een onroerend goed via een koopplicht de verwerving van dat goed door het Vlaams Gewest of de Vlaamse Grondenbank eisen indien hij aantoonst dat ten gevolge van een (planologische) beleidsbeslissing, de waarde van zijn goed sterk verminderd is of de leefbaarheid van zijn bestaande bedrijfsvoering ernstig in het gedrang komt.

Momenteel zijn er 8 decretale koopplichten van kracht in het Vlaamse Gewest. Een koopplicht werd ingesteld bij:

- het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg;
 - **Koopplicht Landschapszorg**
- het decreet van 16 april 1996 betreffende de waterkeringen
 - **Koopplicht waterkeringen**
- het decreet van 21 december 1994 houdende bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 november 1994 betreffende de definitieve aanwijzing van de beschermde duingebieden en van de voor het duingebied belangrijke landbouwgebieden, en houdende wijziging van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud
 - **Koopplicht beschermd duingebied**
- het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu
 - **Koopplicht natuurdecreet**
- het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid
 - **Koopplicht IWB**
- Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening
 - **Koopplicht stabilisatiewerken**
 - **Koopplicht bestemmingswijziging**
 - **Koopplicht planschade**

3.3. kapitaalschade

Kapitaalschade is een vergoeding voor schade veroorzaakt door:

- Een wijziging van de gebiedsaanduiding landbouw naar een groene gebiedsaanduiding in een plan van aanleg of een RUP
- Het aanbrengen (met een RUP of plan van aanleg) van een nieuwe overdruk ecologisch belang, ecologische waarde, overstromingsgebied, reservaat, valleigebied, of een vergelijkbare door de Vlaamse Regering aangewezen overdruk op een zone die onder de gebiedsaanduiding landbouw valt
- Een beschikking die een erfdienstbaarheid tot openbaar nut oplegt aan een zone die onder de gebiedsaanduiding landbouw valt

Kapitaalschade is de financiële schade die een eigenaar van een grond ondervindt als gevolg van een ruimtelijk uitvoeringsplan. Kapitaalschade wordt veroorzaakt enerzijds door het verschil in venale waarde van gronden met verschillende bestemmingen, anderzijds door mogelijke gebruiksbeperkingen die ten gevolge van de bestemming op de gronden gelden.

Alleen eigenaars kunnen voor hun percelen kapitaalschadecompensatie aanvragen.

Kapitaalschadecompensatie kan uiterlijk één jaar na de bestemmingswijziging of het opleggen van de beschermingsvoorschriften aangevraagd worden.

Voorwaarden waaraan het perceel moet voldoen:

- Het perceel is in het kalenderjaar dat voorafgaat aan het jaar van de definitieve vaststelling van het plan of de beschikking, aangegeven in de verzamelaanvraag. Door de opname van het perceel in de verzamelaanvraag is het perceel automatisch geregistreerd in het GBCS
- Het perceel ligt voor de definitieve vaststelling van het RUP, het plan van aanleg of de beschikking in een zone met gebiedsaanduiding landbouw
- het perceel heeft een oppervlakte van minstens 0.5 ha of behoort tot een groep getroffen percelen van dezelfde eigenaar met een totale oppervlakte van ten minste 0.5ha

3.4. gebruikerscompensatie

Gebruikerscompensatie is de vergoeding voor schade veroorzaakt door gebruiksbeperkingen als gevolg van:

- Een wijziging van de gebiedsaanduiding landbouw naar een groene gebiedsaanduiding (reservaat en natuur, bos of overig groen) opgenomen in een plan van aanleg of een RUP
- Het aanbrengen met een RUP of plan van aanleg van een nieuwe overdruk ecologisch belang, ecologische waarde, overstromingsgebied, reservaat,

valleigebied of een vergelijkbare door de Vlaamse Regering aangewezen overdruk op een zone die onder de gebiedsaanduiding landbouw valt

- Een beschikking die een erfdienstbaarheid tot openbaar nut oplegt aan een zone die onder de gebiedsaanduiding landbouw valt

Er wordt enkel rekening gehouden met de effectieve gebruiksbeperking. Zo heeft bijvoorbeeld een perceel met ontheffing op het bemestingsverbod geen gebruikersschade door de bestemmingswijziging. Dergelijke percelen komen niet in aanmerking voor gebruikerscompensatie.

Gebruikerscompensatie moet aangevraagd worden binnen het jaar na de inwerkingtreding van de maatregel waardoor de gebruikersschade is ontstaan.

Alleen de gebruikers van een perceel kunnen gebruikerscompensatie aanvragen:

- De aanvrager gebruik de grond waarvoor hij een gebruikerscompensatie aanvraagt effectief in het jaar van de bestemmingswijziging of het opleggen van de beschermingsvoorschriften.
- De aanvrager is als landbouwer geregistreerd in het GBCS, waardoor hij een landbouwnummer heeft.
- De aanvrager is een natuurlijke persoon of rechtspersoon die een zakelijk of persoonlijk gebruiksrecht heeft op de grond.

Voorwaarden waaraan het perceel moet voldoen:

- Het perceel is in het kalenderjaar dat voorafgaat aan het jaar van de definitieve vaststelling van het plan of de beschikking, aangegeven in de verzamelaanvraag. Door de opname van het perceel in de verzamelaanvraag is het perceel automatisch geregistreerd in het GBCS
- Het perceel ligt voor de definitieve vaststelling van het RUP, het plan van aanleg of de beschikking in een zone met gebiedsaanduiding landbouw
- het perceel heeft een oppervlakte van minstens 0.5 ha of behoort tot een groep getroffen percelen van dezelfde eigenaar met een totale oppervlakte van ten minste 0.5ha
- het perceel wordt werkelijk gebruikt door de aanvrager van de gebruikerscompensatie

Berekening vergoeding obv BVR kader voor gebruikerscompensatie 24 juli 2009 en MB gebruikswaardedaling van 4 oktober 2010

3.5. ontheffing bemestingsverbod

Het Mestdecreet bakent met het oog op het behoud en de versterking van natuurwaarden kwetsbare gebieden natuur af. Het zijn de bestemmingen:

- natuurgebieden, natuurontwikkelingsgebieden, natuurreservaten en bosgebieden van de gewestplannen volgens het decreet Ruimtelijke Ordening van 22 oktober 1996
- natuur en reservaat en bos van de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen volgens het decreet Ruimtelijke Ordening van 18 mei 1999. Pas sinds 1 januari 2009 zijn die opgenomen in het Mestdecreet.

Op landbouwgronden die in kwetsbaar gebied natuur liggen, geldt een bemestingsverbod. Dat betekent dat elke vorm van bemesting verboden is met uitzondering van bemesting door rechtstreekse uitscheiding bij begrazing waarbij 2 grootvee-eenheden (2 GVE) per ha op jaarbasis worden toegelaten. Binnen die gebieden kan voor sommige percelen onder bepaalde voorwaarden vrijstelling van het bemestingsverbod verkregen worden door 2 bepalingen: de ontheffing en de huiskavel. De ontheffing is uitdovend en gaat verloren door overdracht van het gebruik van het perceel.

ontheffing

Door ontheffing wordt het perceel vrijgesteld van het bemestingsverbod en gelden dus de algemene bemestingsnormen en bepalingen van kwetsbaar gebied water op voorwaarde uiteraard dat het perceel niet ligt in andere kwetsbare gebieden met strengere bemestingsnormen zoals fosfaatverzadigd gebied en grondwaterwingebieden zone I.

Ontheffing betekent dat het perceel dezelfde plichten én rechten geniet als een perceel dat in kwetsbaar gebied water ligt. Een perceel met ontheffing komt niet in aanmerking voor de vergoeding natuur en ook niet voor de gebruikerscompensatie.

De ontheffing wordt ambtshalve toegekend door de Mestbank. U kan er dus geen afstand van doen. Door overdrachten kan de ontheffing verloren gaan (meer info bij de Mestbank). De ontheffing is dus een uitdovend instrument.

De ontheffing wordt initieel toegekend als:

- het perceel behoort tot de groepen natuur “intensieve graslanden (GGO)” of “akkers (GGA)”.
- de landbouwer het perceel in gebruik had (op basis van de gegevens van de verzamelaanvraag):
 - in 2008 bij de GRUP's die definitief vastgesteld werden vóór 1 januari 2009,
 - in het jaar vóór definitieve vaststelling bij de GRUP's die definitief vastgesteld worden ná 1 januari 2009.

Huiskavel

De huiskavel is het perceel (of de percelen) die met de vergunde woning of met de vergunde stal(len) een ononderbroken ruimtelijk geheel vormt (vormen). Dat geheel is duidelijk afgebakend door een herkenbaar specifiek gebruik of door een duidelijk herkenbaar element in het landschap (waterlopen, sloten, wegen, ...).

Op de huiskavel geldt geen bemestingsverbod maar zijn de algemene bemestingsnormen en bepalingen van kwetsbaar gebied water van toepassing op

voorwaarde uiteraard dat het perceel niet ligt in andere kwetsbare gebieden met verstrengde bemestingsnormen zoals fosfaatverzadigd gebied en grondwaterwingebieden zone I. Dat betekent dat de huiskavel net zoals een perceel met ontheffing dezelfde plichten én rechten geniet als een perceel dat in kwetsbaar gebied water ligt. De huiskavel komt niet in aanmerking voor de vergoeding natuur en ook niet voor de gebruikerscompensatie.

De toekenning van de huiskavel gebeurt door de Mestbank op basis van de verzamelaanvraag van het jaar waarin de definitieve vaststelling van het GRUP gebeurde. Alle groepen natuur komen in aanmerking voor de toekenning van huiskavel.

De toekenning van huiskavel hangt samen met het landbouwbedrijf.

Vergoeding natuur

Percelen waarop het bemestingsverbod geldt, komen in aanmerking voor de vergoeding natuur voor zover deze percelen niet in erkende natuur- en bosreservaten liggen. De vergoeding natuur vindt net als de beheerovereenkomsten en agromilieumaatregelen haar basis in het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013 (PDPO II). De vergoeding bedraagt 150 EUR per ha en kan jaarlijks aangevraagd worden via de verzamelaanvraag van het Agentschap voor Landbouw en Visserij (ALV). Welke percelen concreet in aanmerking komen voor de vergoeding natuur is te zien in het Overzicht Bemestingsregimes dat jaarlijks (begin december) door de Mestbank opgestuurd wordt naar de landbouwers maar ook op de verzamelaanvraag zelf.

3.6. Vergoedingsplicht IWB (niet voor oeverzones)

Als een perceel gebruikt wordt dat binnen een **afgebakend overstromingsgebied** ligt, kan de **gebruiker** aanspraak maken op een vergoeding voor het inkomstenverlies dat een gevolg is van het **actief inschakelen** ervan in de waterbeheersing.

De vergoeding geldt enkel voor afgebakende overstromingsgebieden. De afbakening van overstromingsgebieden gebeurt in de waterbeheerplannen of via een beslissing van de Vlaamse Regering (ministerieel besluit voor afbakeningen kleiner dan 5 hectare).

De actieve inschakeling van een overstromingsgebied houdt een ingreep van de waterbeheerder in met de bedoeling het gebied regelmatig te laten overstromen of te laten overstromen met hogere waterstanden, bijvoorbeeld de aanleg of verlaging van een dijk, de bouw van een in- of uitwateringsconstructie,

Na de actieve inschakeling van het overstromingsgebied heeft de gebruiker één jaar de tijd om een aanvraag tot vergoeding in te dienen bij de betrokken waterbeheerder. De datum van actieve inschakeling wordt bekend gemaakt via het Belgisch Staatsblad, aanplakking op het terrein en een aangetekend schrijven aan de eigenaars en gebruikers van de percelen in het gebied.

Enkel de gebruiker van landbouw- of bosbouwgrond kan een vergoeding aanvragen. De vergoeding wordt toegekend als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- ten gevolge van de actieve inschakeling van het onroerend goed in de waterbeheersing lijdt de gebruiker een inkomstenverlies uit de hierna bedoelde activiteiten;
- het onroerend goed wordt gebruikt voor een landbouw- of bosbouwactiviteit die in hoofdzaak gericht is op het voortbrengen van producten, bestemd voor de verkoop.

De berekening van de vergoeding gebeurt op basis van het besluit Financiële Instrumenten van 24 juli 2009 bij het decreet Integraal Waterbeleid.

Voor de berekening van de vergoeding wordt de gebruikswaarde van een perceel vóór en na de actieve inschakeling in de waterbeheersing bepaald. Hierbij wordt rekening gehouden met alle relevante factoren zoals bodemgesteldheid, drainageklassen, intensiteit van de teelt, enz. Bovenop de berekende financiële minwaarde van het betrokken perceel, wordt ook rekening gehouden met niet-terugverdienbare investeringen, bijvoorbeeld het aanplanten van een boomgaard of het aanleggen van een drainage. En kan ook een forfait bekomen worden voor het inzaaien van grasland.

4. VRIJWILLIGE MAATREGELEN

4.1. Premies landschappelijk erfgoed

De onderhoudspremie voor beschermde landschappen of erfgoedlandschappen ondersteunt en stimuleert instandhoudingwerken via een eenvoudige procedure binnen beperkte budgetten en met een subsidiepercentage van 40%.

De landschapspremie stimuleert de opmaak van landschapsbeheersplannen, als ook de uitvoering van diverse werkzaamheden. De opmaak van landschapsbeheersplannen komt in aanmerking voor een subsidie van 80%.

De landschapspremie voor het uitvoeren van instandhoudings-, onderhouds-, herstel- en verbeteringswerken die zijn opgenomen in het goedgekeurde landschapsbeheersplan bedraagt 70%. Voor het uitvoeren van ontsluitings-, onderzoeks- en voorlichtingswerkzaamheden bedraagt de landschapspremie 20%. De tabel premies landschappelijk erfgoed geeft een duidelijk overzicht.

	Vlaams Gewest	Provincie	Gemeente	Initiatiefnemer
Onderhoudspremie landschappen	40%	/	/	60%
Landschapspremie opmaak landschapsbeheersplan	80%	/	/	20%

Landschapspremie – instandhoudings-, herstel-, onderhouds- en verbeteringswerken	70%	/	/	30%
Landschapspremie – ontsluitings-, onderzoeks- en voorlichtingswerkzaamheden	20%			

Beide premies kunnen ook op forfaitaire basis worden aangevraagd. Hiervoor worden vast bedragen gehanteerd.

De premies zijn niet van toepassing op goederen die eigendom zijn van de staat, de gemeenschappen en de gewesten en van de openbare instellingen die onder hun toezicht staan, met uitzondering van de goederen die eigendom zijn van regionale of lokale besturen. Zowel natuurlijke personen, privaatrechterlijke rechtspersonen als lokale of regionale besturen komen in aanmerking voor de premies. Per premienemer kan de onderhoudspremie jaarlijks slechts één maal worden toegekend met een maximum van 20.000 euro.

4.2. Gebruiksovereenkomsten

4.2.1. 1-jarige pachtcontracten

De Vlaamse Landmaatschappij kan pachtcontracten afsluiten voor hernieuwbare periodes van telkens één jaar op gronden die in eigendom zijn van VLM. De eenjarige pachtcontracten zijn niet onderworpen aan de pachtwet maar vallen onder de bepalingen van het gemeenrechtelijk huurregime.

4.2.2. Kosteloos gebruik

In een overeenkomst tot kosteloze ingebruikgeving wordt vastgelegd dat een goed gratis ter beschikking zal gesteld worden van een welbepaalde persoon.

In de regel wordt een kosteloos gebruik door VLM afgesloten indien de gebruiksperiode minder dan één jaar bedraagt of wanneer het landbouwperceel zich niet in goede staat van onderhoud en bemesting bevindt.

4.2.3. Bezetting ter bedde / precair gebruik

Bij een bezetting ter bedde, ook een overeenkomst van precair gebruik genoemd, wordt door een eigenaar aan een derde bij wijze van gunst het recht verleend om tot de opzegging een onroerend goed te gebruiken in afwachting dat aan dit onroerend goed zijn definitieve bestemming wordt gegeven. Een essentieel kenmerk daarbij is het betalen van een vergoeding. De vergoeding moet aangepast zijn aan het feit dat het gebruik slechts precair is.

De bezetting ter bedde kan door zijn soepele duur en beëindigingsmogelijkheden in een aantal gevallen en onder bepaalde voorwaarden een nuttig en bruikbaar alternatief zijn voor een klassieke huurovereenkomst en dit voor verschillende soorten eigendommen: woningen, handelspanden en landbouweigendommen.

Om een overeenkomst bezetting ter bedde af te sluiten, moeten ernstige redenen en/of welbepaalde omstandigheden voorhanden zijn die rechtvaardigen dat de overeenkomst niet onder de dwingende wetgeving inzake pacht, woninghuur, handelshuur,... valt. Volgende uitzonderlijke 'afwachtingssituaties' kunnen een bezetting ter bedde rechtvaardigen:

- Een geplande onteigening;
- Een verwachte (stedenbouwkundige) ingreep;
- De beëindiging van een proces;
- Het einde van een voorlopig beheer;
- De bedoeling van de eigenaar om het goed te verkopen.

Bij een bezetting ter bedde wil de eigenaar slechts het voorlopig genot van zijn onroerend goed geven en behoudt hij zich het recht om ten allen tijde het gebruik te beëindigen. De gebruiker heeft dus geen garantie dat hij het goed gedurende een bepaalde periode kan gebruiken tenzij de duur in functie staat van de oorzaak van de overeenkomst (bv. gebruik tot aan begin van inrichtingswerken op een welbepaalde datum).

4.2.4. Omvormingscontracten

Met de inzet van omvormingscontracten beoogt de overheid om via het in gebruik geven van percelen aan landbouwers, haar Sigma-doelstellingen in een bepaald gebied te bereiken.

Dienstenconvenanten bieden landbouwers de nodige rechtszekerheid op het gebruiksrecht van de percelen. Het begrip dienstenconvenanten is ikv het Sigma-plan praktisch uitgewerkt tot aan aantal concrete vormen van omvormingsbeheer. Afhankelijk van de beoogde natuurtypes zijn diverse types omvormingscontracten uitgewerkt. Het type omvormingscontract op het perceel is afhankelijk van de toekomstige bestemming van dit perceel.

De fasering van deze omvormingscontracten hangt vanzelfsprekend samen met de onteigening en de bepalingen in het GRUP. Bovendien bepalen ook de toekomstige functies van het gebied, wanneer je aan de omvorming van de landbouwgrond kan beginnen.

Wetland

In wetlands waar natuurherstel de enige toekomstige functie is van een gebied, start het omvormingsbeheer in het jaar waarin de nultbemesting (of beperkte bemesting in weidevogelgebied) begint. Bij de vrijwillige verkoop van de percelen bieden we landbouwers een omvormingscontract aan. Hiermee kan je na onteigening, vijf jaar het natuurbeheer op je voormalig perceel uitvoeren tegen een vergoeding. Pas na deze

periode van vijf jaar zullen de gebieden vernat worden. Dankzij een goede afstemming van de verwerving op de fasering van het GRUP, start het omvormingsbeheer dus pas op het moment dat je als landbouwer ook daadwerkelijk met strikte mestbeperkingen wordt geconfronteerd.

Voor percelen die vroeger verworven worden dan de geplande timing, wordt door ANB een **onderhoudscontract** voorzien. Hierdoor kan je het huidige grondgebruik voor de duur van het contract voortzetten. De beperkingen zijn minimaal. Uiteraard kan scheuren van bestaand grasland niet. Er is een eenmalige premie van 250 euro per hectare voorzien **voor het omzetten van akker naar grasland**.

Overstromingsgebied

In gebieden die over enkele jaren ontpolderd worden of gebieden die straks veiligheid en natuurherstel combineren, de zogenaamde gecontroleerde overstromingsgebieden met wetlands of getijdennatuur, dienen zich eerst infrastructuurwerken aan. De omvorming van de gebieden gebeurt erna. De timing van de omvorming is afhankelijk van de bouw van dijken, sluizen, ringgrachten en dergelijke. Tijdens deze werkperiode kunnen landbouwers hun huidige activiteiten voortzetten op de percelen waar nog geen werken plaatsvinden. Wie dit wenst kan hiervoor jaarpachten afsluiten met de VLM.

Wanneer deze infrastructuurwerken rond zijn, start de omvorming naar natuurgebied. Bij gecontroleerde overstromingsgebieden met wetlandinvulling gebeurt dit via omvormingscontracten.

Vormen van omvormingsbeheer

Het inrichtingsplan bepaalt welke beheervorm op het perceel wordt ingesteld.

Zuiver hooilandbeheer

- Tweemaal per jaar maaien op vooraf vastgestelde data
- Bemesten en het gebruik van bestrijdingsmiddelen zijn verboden
- Inkomsten voor landbouwer: vergoeding van 335 euro per hectare per jaar plus de opbrengst (hooi) en eventuele inkomsten uit toeslagrechten

4.2.5. Toekomstige rol voor de landbouw in natuurbeheer: gebruikscontracten

Bovenop de flankerende maatregelen kunnen ook na de realisatie, en dus na het omvormingsbeheer, in een aantal specifieke natuurgebieden landbouwers ingeschakeld worden voor het beheer. In ruil voor maaien of begrazen, krijgen de landbouwers het gebruik van de percelen toegewezen.

De Vlaamse overheid zal hiervoor gebruiksovereenkomsten toepassen op de gronden die ze verworven heeft en die de bestemming als grasland toegewezen kregen. Zo'n gebruiksovereenkomst heeft voordelen voor beide partijen. Zo ondersteunt de ervaring en vakkennis van de landbouwer het beheer van het natuurgebied. In bepaalde projectgebieden zijn deelgebieden aangeduid in het GRUP waar economische landbouw mogelijk blijft. Deze gebieden vallen buiten de regeling van natuurbeheer. Daarvoor werken de initiatiefnemers een andere regeling uit.

Momenteel worden reeds kosteloze gebruikscontracten aangeboden aan landbouwers na verwerving van gronden door het ANB. Bij dit systeem verhuizen de mestrechten naar de aankoper, maar kan de landbouwer zijn MTR-rechten behouden. Het afsluiten van een gebruiksovereenkomst met landbouwers levert goede resultaten op (bv. in het Olens Broek en de Mosselgoren). Momenteel zijn de gebruiksovereenkomsten nog jaarlijks opzegbaar, maar er wordt gewerkt aan overeenkomsten met een lange looptijd die zowel de eigenaar als de landbouwers meer garanties geven.

5. VERBETEREN VAN DE LANDBOUWSTRUCTUREN

Indien door het realiseren van het project de landbouwstructuren in de omgeving van het projectgebied grondig worden verstoord, is het aangewezen om middelen te voorzien om deze structuren te verbeteren. Een herschikking van de percelen kan de bereikbaarheid van de percelen verbeteren en versnippering tegen gaan. Ook beperkte kavelinrichtingswerken kunnen bijdragen tot een verbetering van de landbouwstructuur en van de landbouwkundige waarde van bepaalde percelen die aangeboden worden als ruilgrond.

5.1. Ruilverkaveling

Ruilverkaveling is het ruilen en herschikken van landbouwpercelen binnen een vooraf afgebakend gebied. Daarbij wordt gestreefd naar aaneengesloten, regelmatige en gemakkelijk toegankelijke kavels die zo dicht mogelijk bij het landbouwbedrijf liggen. De nieuwe percelen en rechten die aan de eigenaars en gebruikers worden toegekend bij een herverkaveling worden vastgelegd bij authentieke akte, de zogenaamde ruilverkavelingsakte.

Ruilverkaveling werd oorspronkelijk in hoofdzaak toegepast om de productieomstandigheden van landbouwbedrijven te verbeteren. Veranderende maatschappelijke omstandigheden hebben echter een voortdurende invloed gehad op het instrument. Vandaag staat ruilverkaveling voor een eigentijdse inrichting van de open ruimte, met aandacht voor landschap, natuur, milieu, erfgoed, recreatie en de leefbaarheid van dorpen.

De ruilverkaveling van landeigendommen kan in 3 vormen plaatsvinden:

- ruilverkaveling uit kracht van de wet, in uitvoering van de wet van 22 juli 1970, aangevuld door de wet van 11 augustus 1978 met bijzondere bepalingen eigen aan het Vlaams Gewest, en het koninklijk besluit van 30 maart 1971 (hierna genoemd ruilverkaveling uit kracht van de wet);
- ruilverkaveling uit kracht van de wet bij grote infrastructuurwerken (hierna genoemd ruilverkaveling bij grote infrastructuurwerken), in uitvoering van de wet van 12 juli 1976;
- ruilverkaveling in der minne, in uitvoering van de wet van 10 januari 1978.

Door de wetten van 22 juli 1970, 12 juli 1976 en 10 januari 1978 en het oprichtingsdecreet van de VLM is de VLM belast met de uitvoering van taken in verband met respectievelijk ruilverkaveling uit kracht van wet, ruilverkaveling bij grote infrastructuurwerken en ruilverkaveling in der minne.

5.1.1. Ruilverkaveling uit kracht van wet

De bevoegde minister kan – ambtshalve of op verzoek van ten minstens twintig belanghebbende gebruikers of eigenaars – een onderzoek naar het nut van een ruilverkaveling instellen. Dit onderzoek kan resulteren in een nuttig verklaring. Een nuttig verklaarde ruilverkaveling uit kracht van wet wijzigt de eigendoms- en gebruikstoestand in een welbepaald gebied. De ruilverkavelingsakte bekrachtigt de nieuwe eigendoms- en gebruikstoestand. Ze geldt als titel voor de eigendom, de zakelijke rechten en de schuldvorderingen welke er door worden geregeld. Ze wordt gevolgd door een aanvullende ruilverkavelingsakte, die aanvullende financiële rechten en plichten van de betrokkenen regelt.

Ruilverkaveling uit kracht van wet werd oorspronkelijk in hoofdzaak toegepast om de productieomstandigheden van landbouwbedrijven te verbeteren. Veranderende maatschappelijke omstandigheden hebben echter een voortdurende invloed gehad op het instrument. Vandaag staat ruilverkaveling voor een eigentijdse inrichting van de open ruimte, met aandacht voor landschap, natuur, milieu, erfgoed, recreatie en de leefbaarheid van dorpen.

5.1.2. ruilverkaveling in der minne

Op verzoek van alle belanghebbende eigenaars, vruchtgebruikers en gebruikers kan de bevoegde minister een besluit instellen tot ruilverkaveling in der minne. Hierbij kunnen twee typen onderscheiden worden. Bij de vrijwillige ruilverkaveling maken de belanghebbenden een door hen vastgesteld herverkavelingsplan en een overeenkomst betreffende de uit te voeren werken en de verdeling van de kosten over aan de minister. Bij de ruilverkaveling bij overeenkomst is er geen overeenstemming tussen de belanghebbenden betreffende de herverkaveling, de bevoegde overheid zal de herverkaveling uitwerken.

5.1.3. Ruilverkaveling bij grote infrastructuurwerken

Bij de uitvoering van grote infrastructuurwerken kan de bevoegde minister – hetzij ambtshalve, hetzij op vraag van een betrokken gemeentebestuur, hetzij op verzoek van ten minste tien gebruikers - beslissen dat tot een gebruiksrui overgegaan wordt. De gebruiksrui wijzigt de gebruikstoestand, niet de eigendomstoestand van de kavels. De akte tot gebruiksrui bekrachtigt de nieuwe gebruikstoestand in het gebied. Na uitvoering van een gebruiksrui worden de betrokken kavels (of een gedeelte ervan) voor de nieuwe eigendomstoestand voorwerp van een vereenvoudigde ruilverkaveling of van een ruilverkaveling uit kracht van wet in uitvoering.

6. PROJECTGEBONDEN FLANKEREND BELEID

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de flankerende maatregelen die in het kader van andere projecten met grote impact op landbouw reeds zijn goedgekeurd of in opmaak zijn. Voor een aantal grote projecten keurde de Vlaamse Regering een flankerend beleid goed. Dit gebeurde een eerste maal voor het SIGMAplan (aanleggen van infrastructuur ter realisatie van overstromings- en van natuurgebieden). Daarna werd er een flankerend beleid goedgekeurd voor realisaties in verband met de haven van Zeebrugge, de Gentse Kanaalzone, het Strategisch Plan voor de haven van Antwerpen, het Rivierherstel Leie, de aanleg van de A11, enz. Gezien de grote gronddruk en de grote impact op veel landbouwbedrijven in deze gebieden zijn de gangbare tegemoetkomingen onvoldoende om de landbouwers schadeloos te stellen en werd er een flankerend beleid ontwikkeld. Daarnaast is het de bedoeling van het flankerend beleid om specifiek op niveau van de individuele landbouwbedrijven oplossingen aan te reiken, zodat de sociale en bedrijfseconomische impact enigszins en waar het kan beperkt kan worden.

Achteraan dit hoofdstuk wordt alle gebruikte termen mbt het flankerend beleid gedefinieerd.

6.1. Lokale grondenbank

De hoofddoelstelling van een lokale grondenbank bestaat uit twee luiken:

Grondruil

De lokale grondenbank voorziet in een aanbod van landbouwgoederen voor de getroffen landbouwers die verder aan landbouw willen doen.

Het streefdoel van de grondenbank is dat wie verder wil werken als landbouwer eigen percelen kan ruilen voor evenwaardige landbouwgrond elders, voor zover die voorhanden is. Voor een goede werking van de lokale grondenbank heeft de VLM dus percelen nodig in de ruime omgeving van de projectgebieden.

Het basisprincipe is dat ruil van gronden naar een meer geschikte locatie gebeurt op een vrijwillige basis in functie van de bestemming, de bedrijfssituatie e.d. Zo kan een lokale grondenbank oplossingen aanreiken aan gebruikers en eigenaars die omwille van een overheidsproject geconfronteerd worden met grondverlies of met bijkomende beperkingen op hun gronden.

Grondverwerving

De lokale grondenbank voorziet in een financiële regeling voor diegenen die hun landbouwactiviteiten in het projectgebied en eventueel de ruime omgeving van het projectgebied willen stopzetten en hun goederen wensen te verkopen aan de

grondenbank. Ten behoeve van het optimaliseren van de verwerving van onroerende goederen in het kader van een lokale grondenbank kunnen flankerende maatregelen ingesteld worden (zie 5.2).

De verwerving, ruil, vervreemding en het beheer in het kader van een lokale grondenbank gebeuren door de VLM op basis van de voorwaarden die zijn vastgelegd in een overeenkomst tussen VLM en één of meerdere partners.

6.2. Flankerende maatregelen ter ondersteuning van een lokale grondenbank

Flankerend beleid start met het correct en duidelijk informeren van de getroffen landbouwers. Het (ruim) in de tijd spreiden van de realisaties (fasering) is voor een aantal landbouwers een oplossing. De landbouwers kunnen nog langer hun gronden gebruiken zodat de grondenbank of zichzelf meer tijd krijgen om nieuwe gronden te zoeken. Voor andere landbouwers is het een manier om geleidelijk (tot aan hun pensioen) uit te bollen. Daarnaast biedt het gefaseerd realiseren van het project de mogelijkheid om tijdelijk uit te ruilen binnen het projectgebied. Op die manier wordt het deel dat nog in landbouwgebruik is, fysiek gegroepeerd en kan een ander deel van het project reeds gerealiseerd worden. Dergelijke faseringen van het project gaan gepaard met duidelijke afspraken over data en het goed informeren van betrokkenen over de fasering alsook over eventuele latere wijzigingen eraan.

Bij een grondenbank ontvangt de eigenaar van een goed in het project- of zoekgebied indien hij zijn goed wenst te verkopen, maximaal de geschatte venale waarde van het goed. Indien de pachter zijn pacht wenst te beëindigen, heeft hij recht op een eindpachtvergoeding. Een gebruiker die een goed in landbouwgebruik heeft en geen recht heeft op een ***eindpachtvergoeding***, geniet een ***vergoeding voor het stopzetten van zijn landbouwgebruik***.

Optioneel kunnen in het kader van flankerend (landbouw)beleid extra financiële vergoedingen ingezet worden ten voordele van de eigenaars en/of gebruikers in het zoek- en/of projectgebied. Met de inzet van bijkomende financiële vergoedingen wordt gestreefd naar een versnelde vrijmaking van het projectgebied wat het risico op gedwongen onteigening (eenmaal daarvoor een wettelijke basis is) verkleint. Tot de inzet van extra financiële vergoedingen wordt projectmatig beslist door de Vlaamse Regering.

De inzet van bijkomende vergoedingen verhoogt de bereidheid van eigenaars en gebruikers om hun gronden vrij te maken. De versnelde vrijmaking van de gronden kan op directe wijze gebeuren, hetzij door vergoedingen die de stopzetting van landbouw in het projectgebied bewerkstelligen, hetzij door deze landbouwactiviteiten te verplaatsen naar gebieden buiten het projectgebied. Versnelde vrijmaking van het projectgebied kan ook op indirecte wijze plaatsvinden. Door stopzetting van landbouwactiviteiten in

het zoekgebied, dan wel verplaatsing van deze activiteiten naar gebieden buiten het zoekgebied ontstaat een grondreserve in het zoekgebied die vervolgens kan benut worden voor de verplaatsing van landbouwactiviteiten binnen het projectgebied naar het zoekgebied.

Een grondenbank werkt vraaggestuurd en de inzet van flankerende maatregelen – zowel het type vergoedingen als de selectie van de eigenaars/gebruikers die ervoor in aanmerking komen - hangt in grote mate af van de projectkenmerken als de landbouweconomische situatie in het projectgebied (en zoekgebied), alsook van de wensen en de middelen van de partner.

6.2.1. Ruilgronden en stimuli

Via de grondenbank wordt getracht om gronden te verwerven in de ruime omgeving van het projectgebied om als ruilgrond aan te bieden aan de getroffen landbouwers. Op deze manier kunnen de getroffen landbouwers hun bedrijfsoppervlakte behouden en is de impact van het project minimaal. Ruilgrond is de ideale flankerende maatregel. Echter is de behoefte aan ruilgrond in de meeste projecten veel hoger dan de beschikbaarheid ervan. Hoe langer de periode waarbij de grondenbank ruilgronden kan aankopen, hoe meer ruilgronden kunnen gevonden worden. De grondenbank probeert daarbij steeds het evenwicht te bewaren tussen de belangen van de getroffen landbouwers die ruilgronden in de omgeving vragen, de plaatselijke grondenmarkt zo min mogelijk te verstoren en het onrechtstreeks afwentelen van de impact op de niet getroffen landbouwers in de omgeving.

Voor de professionele landbouwers die hun landbouwbedrijf verder willen uitbaten kan, voor zover voorhanden, een evenwaardige landbouwgrond worden aangeboden ter compensatie van de onteigende of uitgewonnen grond via ruil (voor eigenaar-gebruikers) of via aankoop (voor pachters). Een eigenaar - niet-landbouwgebruiker kan enkel ruilgrond krijgen ter compensatie indien hij het pachtcontract van zijn huidige pachter verderzet op de compensatiegrond of indien hij met een door VLM aangeduide pachter een nieuw pachtcontract afsluit.

Getroffen landbouwers die geen ruilgrond wensen en hun landbouwgebruik wensen stop te zetten op bepaalde gronden en/of gebouwen in het projectgebied kunnen deze in eigendom en/of in gebruik onder interessante voorwaarden aan de grondenbank overdragen:

- De getroffen landbouwer krijgt bovenop de gebruikelijke vergoeding voor het beëindigen van zijn gebruik een extra financiële toeslag: de wijkersstimulus¹ (x euro/ha). Deze toeslag kan worden verkregen voor gronden binnen het projectgebied alsook voor gronden die de gebruiker wenst te verkopen in de ruimere omgeving van het projectgebied. Deze laatste kunnen dan aangewend worden als ruilgrond;

¹ De verhoogde eindpachtvergoeding en de verhoogde vergoeding voor het stopzetten van landbouwgebruik, zoals toegepast in AOG Grobbendonk, beogen dezelfde vergoeding.

- De eigenaar krijgt, indien de gebruiker een wijkersstimulus ontvangt, een toeslag van maximaal x% boven de geschatte waarde van de grond – de eigenaarstoeslag of toeslag venale waarde;
- Indien de eigenaar van het perceel tevens als getroffen landbouwer de gebruiker is, kan hij naast de toeslag van x% op de geschatte waarde van de grond eveneens de wijkersstimulus aanvragen.

Om aan landbouwers ruilgrond te kunnen aanbieden, zoekt de grondenbank percelen in de ruime omgeving van de projectgebieden. De landbouwers die hun landbouwgebruik wensen stop te zetten op bepaalde gronden en/of gebouwen, kunnen deze in eigendom en/of in gebruik onder interessante voorwaarden aan de grondenbank overdragen:

- Aan een getroffen landbouwer wordt bovenop de gangbare vergoeding voor het beëindigen van het gebruik een extra financiële toeslag betaald: de wijkersstimulus (x euro/ha);
- Aan niet getroffen landbouwers wordt bovenop de gangbare vergoeding voor het beëindigen van het gebruik een extra financiële toeslag betaald voor het vrijwillig beëindigen van het landbouwgebruik (x euro/ha);
- Aan de eigenaar wordt de geschatte waarde van zijn grond betaald. De eigenaar maakt aanspraak op een toeslag van maximaal x% boven de geschatte waarde op voorwaarde dat de gebruiker een wijkersstimulus of een toeslag voor het vrijwillig beëindigen ontvangt;
- Indien de eigenaar eveneens de gebruiker is van het perceel, kan hij naast de toeslag van maximaal x% op de geschatte waarde van de grond eveneens de wijkersstimulus of de toeslag voor het vrijwillig beëindigen aanvragen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de vergoedingen en toelagen die in het kader van het gangbaar flankerend beleid worden voorzien. Deze vergoedingen worden ook toegepast in het kader van de lokale grondenbank Sigma.

	Gronden in een projectgebied	Gronden buiten het projectgebied binnen een zoekgebied**
Getroffen landbouwer als gebruiker van een landbouwgoed*	Vergoeding voor beëindigen gebruik (geschat bedrag) + wijkersstimulus (2000 EUR/ha)	Vergoeding voor beëindigen gebruik (geschat bedrag) + wijkersstimulus (2000 EUR/ha)
Niet getroffen landbouwer als gebruiker van een landbouwgoed		Vergoeding voor beëindigen gebruik (geschat bedrag) + toeslag voor vrijwillig beëindigen van hun landbouwgebruik (1000 EUR/ha)
Eigenaar van een landbouwgoed	Geschatte waarde + een toeslag van maximaal 20%***	

* Getroffen landbouwers die gebruiker zijn van minstens één landbouwgoed dat gelegen is binnen het projectgebied.

** Het zoekgebied is een gebied buiten en in de ruime omgeving van de projectgebieden waarbinnen de toeslagen en wijkersstimulus kunnen worden verkregen.

*** Indien de gebruiker een wijkersstimulus of toeslag voor vrijwillig beëindigen van zijn landbouwgebruik ontvangt.

6.2.2. Pachtaanvaardingsvergoeding

De pachtaanvaardingsvergoeding is bedoeld voor de eigenaar van landbouwpercelen buiten het projectgebied en vrij van pacht om een landbouwgebruiker op het perceel te aanvaarden. Een vergoeding van maximaal x% van de venale waarde van het perceel moet de eigenaar er van overtuigen een nieuwe pachter op zijn goed te aanvaarden. De pachtaanvaardingsvergoeding wordt pas aan de eigenaar uitbetaald als hij met een door de grondenbank aangeduide getroffen landbouwer een geschreven pachtovereenkomst van minimum negen jaar ondertekent welke geregistreerd wordt. Door deze flankerende maatregel wordt er potentieel een groter aanbod aan verpachtbare gronden gecreëerd waardoor getroffen pachters uit het projectgebied een ruilgrond kunnen krijgen zonder dat ze de grond moeten aankopen. Dit is voor een pachter immers een zware financiële last die door deze maatregel wordt vermeden.

De pachtaanvaardingsvergoeding (PAV) kan in volgende 4 gevallen worden toegekend:

- aan de eigenaar die zelf geen landbouwer-gebruiker is en die een **pachtvrije grond** heeft in het projectgebied. De eigenaar kan zijn eigendom ruilen met goed in zoekgebied indien hij een pachtovereenkomst op deze grond afsluit met een door de VLM aangeduide pachter.
- aan de eigenaar die zelf geen landbouwer-gebruiker is en die een **pachtvrije grond** heeft in zoekgebied. Deze eigenaar moet gestimuleerd worden om een pachter op zijn grond te aanvaarden, zo niet zal hij hiertoe niet bereid worden gevonden.
- aan de eigenaar van **verpachte grond in zoekgebied** waarvan de pachter zijn pacht wenst te beëindigen. Deze eigenaar moet gestimuleerd worden om een nieuwe pachter op zijn grond te aanvaarden met een nieuwe eerste pachtperiode, zoniet zal hij hiertoe niet bereid worden gevonden.
- aan de eigenaar die zelf **landbouwer-gebruiker** is van een goed in **zoekgebied** en die zijn landbouwactiviteiten wenst stop te zetten. De eigenaar moet gestimuleerd worden om een pachter op zijn grond te aanvaarden in plaats van zijn grond te verkopen.

6.2.3. Uitstel van betaling

Een probleem dat zich vaak stelt, is het voorkomen van een onevenwicht tussen het aantal eigenaars en het aantal gebruikers die kiezen voor een alternatieve grond in het zoekgebied/aankoopgebied. Wanneer meer gebruikers dan eigenaars voor een alternatieve grond kiezen, kan aan verschillende gebruikers geen nieuwe gebruiksovereenkomst aangeboden worden, aangezien dit enkel kan voor de percelen die in het kader van een eigendomsruil in handen komen van eigenaars/verpachters. Aan een aantal gebruikers die nieuwe grond wensen, zal als alternatief een koopoptie

aangeboden worden. In de praktijk ontvangen zij dan een uitwinningvergoeding voor de gronden die zij verlaten in het projectgebied, en kunnen ze deze vergoeding gebruiken als investeringskapitaal voor hun aankoop in het zoekgebied/aankoopgebied. Die vergoeding zal uiteraard niet toereikend zijn om de aankoop te realiseren. Om (minder kapitaalkrachtige) gebruikers (pachters) de kans te geven 'compensatiegronden' aan te kopen, kan in overleg met de partner de optie tot uitstel van betaling in de overeenkomst lokale grondenbank opgenomen worden. Het systeem houdt niets anders in dan een gespreide betaling: de koper betaalt de verkoopprijs in een aantal schijven over een periode van een aantal jaren. Voor een pachter in het projectgebied maakt dit de aankoop van het perceel ruilgrond buiten het projectgebied meer haalbaar. De termijn van de terugbetaling is maximum 20 jaar. De terugbetaling gebeurt tegen een rentevoet die gekoppeld is aan de rentevoet van de lineaire obligaties van de Belgische Schatkist (OLO).

6.2.4. Verwerving en verplaatsing van een volledig landbouwbedrijf

Ingeval een landbouwbedrijf ernstig wordt getroffen is een verplaatsing van het landbouwbedrijf soms de enige optie wil de landbouwer zijn bedrijfsvoering verder zetten. Naast de aankoop van de gronden van het landbouwbedrijf en de stimuli die hierbij worden voorzien voor de gronden wordt er ook een toeslag voor bedrijfsverplaatsing voorzien.

Een landbouwbedrijf wordt aanzien als ernstig getroffen (cfr het bestaand flankerend beleid) en komt aldus in aanmerking voor een bedrijfsverplaatsing ingeval hij een landbouwer in hoofdberoep is en hij voldoet aan één van de volgende voorwaarden:

- meer dan 20% van de landbouwgoederen die hij gebruikt ligt in het projectgebied,
- zijn inkomen komt onder de leefbaarheidsgrens te liggen (= 2/3 van het vergelijkbare inkomen),
- een bedrijfsgebouw of een deel van de huiskavel ligt in een projectgebied.

De toeslag voor bedrijfsverplaatsing wordt aldus voorzien voor een landbouwer in hoofdberoep waarvan het landbouwbedrijf ernstig getroffen is en voor zover hij zijn bedrijfsvoering verder wenst te zetten op een andere locatie. De landbouwer wordt in dit geval vergoed voor de totale kostprijs van hervestiging gebaseerd op de door het Vlaams Landbouw Investeringsfonds (VLIF) gebruikte bedragen. Hij krijgt aldus een vergoeding voor de waarde van de bestaande gebouwen dat wordt aangevuld met de toeslag voor bedrijfsverplaatsing tot aan de maximale nieuwbouwwaarde die het VLIF hanteert. In deze toeslag zitten evenwel reeds alle andere kosten (bv. verplaatsingskosten) vervat.

6.2.5. definities flankerend beleid

- **Lokale Grondenbank 'Project X':** grondverwerving/beheer/overdracht als begeleidende maatregel bij het 'project 'X', dat als doelstellingen heeft:

- **Projectgebied:** vrij te omschrijven gebied waarbinnen alle of zoveel mogelijk onroerende goederen dienen verworven te worden in kader van project 'X'. Dit gebied kan tevens op kaart bijgevoegd worden.
- **Zoekgebied:** vrij te omschrijven gebied buiten het projectgebied waarbinnen onroerende goederen aangekocht kunnen worden in kader van deze overeenkomst, om als alternatief aan te bieden aan eigenaars/gebruikers die gronden verliezen in het projectgebied. Dit gebied kan tevens op kaart bijgevoegd worden.
- **Aankoopgebied:** vrij te omschrijven gebied in Vlaanderen gelegen buiten het projectgebied en buiten het zoekgebied.
- **Aankoopcomité:** dienst van de federale overheidsdienst Financiën, opgericht bij koninklijk besluit van 3 november 1960 en bevoegd om vermogensrechtelijke verrichtingen uit te voeren voor het Vlaamse Gewest en de instellingen die ervan afhangen, krachtens het decreet van 23 december 1986, houdende bevoegdverklaring van de Administratie van de BTW, registratie en domeinen tot het uitvoeren van bepaalde vermogensrechtelijke verrichtingen voor rekening van het Vlaamse Gewest en van de instellingen die ervan afhangen.
- **Dienst Vastgoedakten:** dienst van het Vlaams departement Financiën en Begroting, opgericht bij decreet van 18 december 2009 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2010 en bevoegd om bepaalde vermogensrechtelijke verrichtingen uit te voeren voor rekening van het Vlaams Gewest, de Vlaamse Gemeenschap en de instellingen die er van afhangen, krachtens het decreet van 18 december 2009 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2010.

- **Landbouwer:**

Tot april 2010 werd in een overeenkomst lokale grondenbank met voor een landbouwer met volgende definitie gewerkt:

- een natuurlijke persoon die op zelfstandige basis een land- of tuinbouwbedrijf exploiteert, meer dan 50 % van zijn arbeidstijd aan een landbouwactiviteit spendeert en zijn inkomen voor meer dan 35 % haalt uit land- of tuinbouw of;
- een natuurlijke persoon die als zelfstandig helper bij een landbouwer werkt, die meer dan 50 % van zijn arbeidstijd aan een land- of tuinbouwactiviteit spendeert en zijn inkomen voor meer dan 35 % haalt uit land- of tuinbouw of;
- een rechtspersoon die als hoofdactiviteit en als doel het uitbaten van een land- of tuinbouwbedrijf heeft en die minstens één zaakvoerder of één gedelegeerd bestuurder heeft welke voldoet aan de voorwaarden die gesteld worden voor natuurlijke personen.

Naar aanleiding van problemen die zich stelden in het kader van de lokale grondenbank Sigma werd bovenstaande definitie licht aangepast. Bij nieuw op te richten grondenbanken wordt een landbouwer gedefinieerd als:

- natuurlijke persoon die op zelfstandige basis een land- of tuinbouwbedrijf exploiteert, is geïdentificeerd in het GBCS, vermeld in artikel 2, 14°, van het decreet van 22 december 2006 houdende de

inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en het landbouwbeleid, én een netto belastbaar inkomen haalt uit land- of tuinbouw of;

- natuurlijke persoon die als zelfstandig helper bij een landbouwer werkt, is geïdentificeerd in het GBCS, vermeld in artikel 2, 14°, van het decreet van 22 december 2006 houdende de inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en het landbouwbeleid, én een netto belastbaar inkomen haalt uit land- of tuinbouw of;
 - rechtspersoon die als hoofdactiviteit en als doel het uitbaten van een land- of tuinbouwbedrijf heeft en die minstens één zaakvoerder of één gedelegeerd bestuurder heeft welke voldoet aan de voorwaarden die gesteld worden voor natuurlijke personen.
- **Landbouwer in hoofdberoep:**
 - rechtspersoon die als hoofdactiviteit en als doel het uitbaten van een land- of tuinbouwbedrijf heeft en die minstens één zaakvoerder of één gedelegeerd bestuurder heeft welke voldoet aan de voorwaarden die gesteld worden voor natuurlijke personen.
 - natuurlijke persoon die op zelfstandige basis een land- of tuinbouwbedrijf exploiteert, meer dan 50 % van zijn arbeidstijd aan een landbouwactiviteit spendeert en zijn netto belastbaar inkomen voor meer dan 50 % haalt uit land- of tuinbouw of;
 - natuurlijke persoon die als zelfstandig helper bij een landbouwer werkt, die meer dan 50 % van zijn arbeidstijd aan een land- of tuinbouwactiviteit spendeert en zijn netto belastbaar inkomen voor meer dan 50 % haalt uit land- of tuinbouw of;
 - **Gebruiker:** landbouwer die als eigenaar, vruchtgebruiker, erfpachter, opstalhouder, huurder of pachter het onroerend goed in landbouwgebruik heeft, met uitzondering van de houders van éénjarige pachtovereenkomsten.
 - **Getroffen landbouwer:** landbouwer die gebruiker is van minstens één landbouwgoed, dat gelegen is binnen het projectgebied.
 - **Blijver:** getroffen landbouwer in hoofdberoep, die eigenaar of gebruiker is van een landbouwgoed gelegen in het projectgebied en dat landbouwgoed wil ruilen in eigendom of in gebruik met een landbouwgoed gelegen in het zoekgebied of eventueel het aankoopgebied.
 - **Venale waarde:** de marktwaarde van de onroerende goederen zoals geschat door het Aankoopcomité, rekeninghoudend met de marktontwikkeling voor gelijkaardige landbouwgoederen of onroerende goederen in de gemeente of in aansluitende gemeenten waar deze onroerende goederen gelegen zijn
 - **Vergoeding voor het stopzetten van landbouwgebruik:** een eenmalig financieel bedrag, berekend door het aankoopcomité overeenkomstig de eindpachtvergoeding, dat wordt uitbetaald aan de gebruiker die geen

eindepachtvergoeding ontvangt om zijn landbouwgebruik stop te zetten².

- **Landbouwgoed:** onroerend goed dat kan gebruikt worden voor een land- of tuinbouwactiviteit;
- **Bedrijf:** geheel van productie-eenheden bestaande uit grond en één of meer bedrijfsgebouwen, dienende ter uitoefening van de land- of tuinbouw.
- **Bedrijfsgebouw:** gebouw of complex van gebouwen, behorend bij het bedrijf en dienende voor de uitoefening van het bedrijf met uitzondering van het gedeelte bestemd voor bewoning;
- **Huisblok:** De landbouwgoederen ruimtelijk aaneengesloten en gelegen op minder dan 300 meter van de hoekpunten van de bedrijfsgebouwen.
- **Scharniermoment:** de datum waarop voor landbouwgoederen gelegen in projectgebied de flankerende maatregelen niet meer van toepassing zijn.
- **Wijkersstimulus:** een eenmalig financieel bedrag, van 2.000 euro/ha voor een landbouwgoed, om getroffen landbouwers te stimuleren landbouwgoederen vrij te maken van pacht of landbouwgebruik in het projectgebied of zoekgebied.
- **Toeslag voor het vrijwillig beëindigen van het landbouwgebruik:** een eenmalig financieel bedrag, van 1.000 euro/ha voor een landbouwgoed, om landbouwers te stimuleren landbouwgoederen vrij te maken van pacht of landbouwgebruik in het zoekgebied.
- **Toeslag voor bedrijfsverplaatsing:** een eenmalig financieel bedrag dat maximaal het verschil bedraagt tussen het deel van de prijs of de vergoedingen voor bedrijfsgebouwen en de totale kostprijs voor hervestiging (ondermeer: aankoop, inkomstenderving, verhuis- en administratieve kosten) van bedrijfsgebouwen met dezelfde omvang;
- **Eigenaarstoeslag Projectgebied:** een éénmalig financieel bedrag, gelijk aan maximum 20% van de aankoopprijs van het landbouwgoed, zijnde het aan de eigenaar uitbetaalde bedrag exclusief de flankerende maatregelen. Dit bedrag om eigenaars in projectgebied te stimuleren landbouwgoederen te verkopen, wordt betaald bovenop de aankoopprijs van het landbouwgoed en maakt er geen deel van uit;
- **Eigenaarstoeslag Zoekgebied:** een éénmalig financieel bedrag, gelijk aan maximum 20% van de aankoopprijs van het landbouwgoed, zijnde het aan de eigenaar uitbetaalde bedrag exclusief de flankerende maatregelen. Dit bedrag om eigenaars in zoekgebied te stimuleren landbouwgoederen te verkopen, wordt betaald bovenop de aankoopprijs van het landbouwgoed, en maakt er geen deel van uit;

² Deze vergoeding wordt uitbetaald aan de eigenaar die het goed in landbouwgebruik heeft of aan de gebruiker die het goed in landbouwgebruik heeft, maar niet onder de pachtwet valt (vb. landbouwer met gemene huurovereenkomst of kosteloos gebruik, maar moet om landbouwgebruik gaan. Is dus niet van toepassing indien het goed bijvoorbeeld gebruikt wordt voor het houden van hobbypaarden).

De vergoeding wordt - net zoals de eindpachtvergoeding - niet beschouwd als een flankerende maatregel:

- indien betaald aan de eigenaar: de venale waarde van zijn goed wordt geschat op basis van de 'verpachte waarde' door het aankoopcomité. Om de werkelijke waarde te vergoeden moet ook stopzetting van het eigen gebruik vergoed worden.
- indien betaald aan de gebruiker: de vergoeding is het equivalent voor de eindpachtvergoeding om de huur of het genot stop te zetten

- **Pachtaanvaardingsvergoeding³:** een éénmalig financieel bedrag, gelijk aan maximum 20% van de venale waarde van een landbouwgoed om de eigenaar ervan te stimuleren een nieuwe door de VLM aangeduide pachter op zijn goed te aanvaarden;

³ De Vlaamse Regering heeft op 4 maart 2011 de pachtaanvaardingsvergoeding goedgekeurd als flankerende maatregel voor het Geactualiseerd Sigmaplan, voor de pre-grondenbanken van het Strategisch Plan voor de haven van Antwerpen en de uitbreiding van het Zwin.

BIJLAGE 7

	Sigmaplan	AOG Grobbendonk	AOG De Zegge	RUP Kleine Nete en Aa / Nete van Albertkanaal tot Lier		SBZ-H 'Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden'	ankerplaats 'samenvloeiingsgebied Kleine Nete en Aa'	compensaties ikv Kempische Noord-Zuidverbinding N19g
				<i>algemeen</i>	<i>erfgoedlandschap</i>			
Mitigerende maatregelen								
LER	ja	ja	ja			ja		ja
contouraanpassingen	ja	ja	ja					
fasering								
aankoopbeleid overheid								
vrijwillige verwerving	ja, obv schatting AC							
Recht van voorkoop	RVV W&Z	RVV integraal waterbeleid	RVV integraal waterbeleid	RVV Ruimtelijke ordening?		?		?
wederbeleggingsvergoeding en wachtinteressen	ja, obv schatting AC voorwaarde: MB onteigening van kracht	ja, obv schatting AC						
schaderegelingen								
ruil op vraag van beroepslandbouwers (art. 16 decreet Vlaamse Grondenbank)	ruil tegen venale waarde (schattingsprijs beide goederen) voorwaarden: - van niet-agrarisch naar agrarisch (herbevestigd of RUP) EN - op vraag van beroepslandbouwer EN - in geval van ruil op vraag van de pachter moet de eigenaar ook akkoord gaan met een eigendomsruil	ruil tegen venale waarde (schattingsprijs beide goederen) voorwaarden: - van niet-agrarisch naar agrarisch (herbevestigd of RUP) EN - op vraag van beroepslandbouwer EN - in geval van ruil op vraag van de pachter moet de eigenaar ook akkoord gaan met een eigendomsruil	ruil tegen venale waarde (schattingsprijs beide goederen) voorwaarden: - van niet-agrarisch naar agrarisch (herbevestigd of RUP) EN - op vraag van beroepslandbouwer EN - in geval van ruil op vraag van de pachter moet de eigenaar ook akkoord gaan met een eigendomsruil					
koopplicht natuurdecreet				- grote eenheid natuur (GEN) - grote eenheid natuur in ontwikkeling (GENO) - speciale beschermingszone (SBZ) voorwaarden: - Het onroerend goed is gelegen in een GEN, GENO of SBZ EN - door de aanduiding van het goed in een GEN, GENO of SBZ vermindert de waarde van het goed met meer dan 20% of komt de bedrijfsvoering van het landbouwbedrijf van de eiser ernstig in het gedrang OF - meer dan 20 % van de gronden in gebruik door eiser, een landbouwer in hoofdberoep, is gelegen in een gebied aangeduid als GEN of GENO en de eiser heeft het goed waarvan hij de verwerving eist, in landbouwgebruik		- grote eenheid natuur (GEN) - grote eenheid natuur in ontwikkeling (GENO) - speciale beschermingszone (SBZ) voorwaarden: - Het onroerend goed is gelegen in een GEN, GENO of SBZ EN - door de aanduiding van het goed in een GEN, GENO of SBZ vermindert de waarde van het goed met meer dan 20% of komt de bedrijfsvoering van het landbouwbedrijf van de eiser ernstig in het gedrang OF - meer dan 20 % van de gronden in gebruik door eiser, een landbouwer in hoofdberoep, is gelegen in een gebied aangeduid als GEN of GENO en de eiser heeft het goed waarvan hij de verwerving eist, in landbouwgebruik		
koopplicht bestemmingswijziging				de vaststelling van één of meer al dan niet opeenvolgende ruimtelijke uitvoeringsplannen voorwaarde: ten gevolge van de vaststelling van één of meer al dan niet opeenvolgende ruimtelijke uitvoeringsplannen, vermindert de waarde van een onroerend goed ernstig of komt de leefbaarheid van de bestaande bedrijfsvoering ernstig in het gedrang				
koopplicht IWB		-oeverzone binnen afgebakend waterbeheerplan - overstromingsgebied, afgebakend binnen een waterbeheerplan voorwaarden: - het onroerend goed is geheel of gedeeltelijk gelegen binnen een oeverzone of overstromingsgebied, afgebakend binnen een waterbeheerplan - het onroerend goed in kwestie ondergaat een ernstige waardevermindering of de leefbaarheid van de bestaande bedrijfsvoering komt door de afbakening ernstig in het gedrang - Indien 80% van het goed binnen een overstromingsgebied of oeverzone gekegen is, kan de eiser aankoopplicht inroepen voor het hele goed - in geval de bedrijfsvoering ernstig in het gedrang komt, kan de eigenaar de aankoopplicht inroepen voor alle onroerende goederen die in gebruik zijn door de eigenaar voor beroepsdoeleinden landbouw of bosbouw	-oeverzone binnen afgebakend waterbeheerplan - overstromingsgebied, afgebakend binnen een waterbeheerplan voorwaarden: - het onroerend goed is geheel of gedeeltelijk gelegen binnen een oeverzone of overstromingsgebied, afgebakend binnen een waterbeheerplan - het onroerend goed in kwestie ondergaat een ernstige waardevermindering of de leefbaarheid van de bestaande bedrijfsvoering komt door de afbakening ernstig in het gedrang - Indien 80% van het goed binnen een overstromingsgebied of oeverzone gekegen is, kan de eiser aankoopplicht inroepen voor het hele goed - in geval de bedrijfsvoering ernstig in het gedrang komt, kan de eigenaar de aankoopplicht inroepen voor alle onroerende goederen die in gebruik zijn door de eigenaar voor beroepsdoeleinden landbouw of bosbouw					
koopplicht landschapszorg					- definitief beschermd landschap - erfgoedlandschap voorwaarde: de waardevermindering van het goed de helft van zijn koopwaarde overschrijdt		- definitief beschermd landschap - erfgoedlandschap voorwaarde: de waardevermindering van het goed de helft van zijn koopwaarde overschrijdt	
planschade				de bekendmaking van een ruimtelijk uitvoeringsplan waardoor planschade ontstaat voorwaarde: - perceel waarvoor de eigenaar recht heeft op een planschadevergoeding**** - perceel waarvoor krachtens een definitief vastgesteld ruimtelijke uitvoeringsplan een bouwverbod wordt tegengeworpen - perceel gelegen in een verkaveling - perceel is het enige onroerend goed van de eigenaar				

BIJLAGE 7

	Sigmaplan	AOG Grobbendonk	AOG De Zegge	RUP Kleine Nete en Aa / Nete van Albertkanaal tot Lier		SBZ-H 'Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden'	ankerplaats 'samenvloeiingsgebied Kleine Nete en Aa'	compensaties ikv Kempische Noord- Zuidverbinding N19g
gebruikerscompensatie	nvt	nvt	nvt	vergoeding obv BVR kader voor gebruikerscompensatie 24 juli 2009 en MB gebruikswaardedaling van 4 oktober 2010 voorwaarden: - Het perceel is in het kalenderjaar dat voorafgaat aan het jaar van de definitieve vaststelling van het plan of de beschikking, aangegeven in de verzamelaanvraag. Door de opname van het perceel in de verzamelaanvraag is het perceel automatisch geregistreerd in het GBCS - Het perceel ligt voor de definitieve vaststelling van het RUP, het plan van aanleg of de beschikking in een zone met gebiedsaanduiding landbouw - het perceel heeft een oppervlakte van minstens 0.5 ha of behoort tot een groep getroffen percelen van dezelfde eigenaar met een totale oppervlakte van ten minste 0.5ha - het perceel wordt werkelijk gebruikt door de aanvrager van de gebruikerscompensatie - alleen gebruikers kunnen gebruikerscompensatie aanvragen				
kapitaalschadecompensatie	nvt	nvt	nvt	80% van de waardevermindering voorwaarden: - Het perceel is in het kalenderjaar dat voorafgaat aan het jaar van de definitieve vaststelling van het plan of de beschikking, aangegeven in de verzamelaanvraag. Door de opname van het perceel in de verzamelaanvraag is het perceel automatisch geregistreerd in het GBCS - Het perceel ligt voor de definitieve vaststelling van het RUP, het plan van aanleg of de beschikking in een zone met gebiedsaanduiding landbouw - het perceel heeft een oppervlakte van minstens 0.5 ha of behoort tot een groep getroffen percelen van dezelfde eigenaar met een totale oppervlakte van ten minste 0.5ha				
ontheffing bemestingsverbod				voor percelen die bestemming natuur, reservaat en bos krijgen kan de landbouwer vrijgesteld worden van het bemestingsverbod voorwaarden: - perceel behoort tot de groepen natuur “intensieve graslanden (GGO)” of “akkers (GGA)” - de landbouwer had het perceel in gebruik in het jaar voor definitieve vaststelling van het GRUP				
vergoedingsplicht IWB	Vergoeding wordt berekend obv de gebruikswaarde van het perceel voor de actieve inschakeling en na de actieve inschakeling ervan in de waterbeheersing voorwaarden: - ten gevolge van de actieve inschakeling van het onroerend goed in de waterbeheersing lijdt de gebruiker een inkomstenverlies uit de hierna bedoelde activiteiten; - het onroerend goed wordt gebruikt voor een landbouw- of bosbouwactiviteit die in hoofdzaak gericht is op het voortbrengen van producten, bestemd voor de verkoop.	Vergoeding wordt berekend obv de gebruikswaarde van het perceel voor de actieve inschakeling en na de actieve inschakeling ervan in de waterbeheersing voorwaarden: - ten gevolge van de actieve inschakeling van het onroerend goed in de waterbeheersing lijdt de gebruiker een inkomstenverlies uit de hierna bedoelde activiteiten; - het onroerend goed wordt gebruikt voor een landbouw- of bosbouwactiviteit die in hoofdzaak gericht is op het voortbrengen van producten, bestemd voor de verkoop.	Vergoeding wordt berekend obv de gebruikswaarde van het perceel voor de actieve inschakeling en na de actieve inschakeling ervan in de waterbeheersing voorwaarden: - ten gevolge van de actieve inschakeling van het onroerend goed in de waterbeheersing lijdt de gebruiker een inkomstenverlies uit de hierna bedoelde activiteiten; - het onroerend goed wordt gebruikt voor een landbouw- of bosbouwactiviteit die in hoofdzaak gericht is op het voortbrengen van producten, bestemd voor de verkoop.					
vrijwillige maatregelen								
onderhoudspremie landschappen					40%			
landschapspremie - opmaak landschapsbeheersplan					80%			
landschapspremie - instandhoudings-, herstel-, onderhouds- en verbeteringswerken					70% voorwaarde: werken zijn opgenomen in een goedgekeurd landschapsbeheersplan			
Landschapspremie - ontsluitings-, onderzoeks- en voorlichtingswerkzaamheden					20%			
gebruiksovereenkomsten								
wetland - onderhoudscontract	in PG, op gronden verworven door ANB voor de geplande timing							
wetland - omzetten van akker naar grasland	250 euro voorwaarden: - in PG - op gronden van ANB waar natuurherstel beoogd wordt							
omvormingscontract - zuiver hooilandbeheer	335 euro/ha voorwaarden: - in PG - wetland - op gronden van ANB waar natuurherstel beoogd wordt of na afronden van de infrastructuurwerken							
gebruiksovereenkomst	In PG, na afloop van het omvoringsbeheer							

BIJLAGE 7

	Sigmaplan	AOG Grobbendonk	AOG De Zegge	RUP Kleine Nete en Aa / Nete van Albertkanaal tot Lier		SBZ-H 'Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden'	ankerplaats 'samenvloeiingsgebied Kleine Nete en Aa'	compensaties ikv Kempische Noord-Zuidverbinding N19g
kosteloos gebruik	op gronden in eigendom van VLM of waarvan het beheer aan VLM is toegewezen oa wanneer gebruik niet kan gegareandeerd worden voor een volledig jaar, voorwaarden worden opgelegd die het gebruik beperken,...					kosteloze jaarlijkse gebruiksovereenkomsten waarbij mestrechten worden toegekend aan de eigenaar, maar de landbouwer zijn MTR-rechten behoudt		
1-j pacht	op gronden in eigendom van VLM							
precair gebruik / bezetting ter bede	op gronden in eigendom van W&Z							
<u>verbeteren van de landbouwstructuren</u>								
ruilverkaveling								
<u>Flankerend Beleid</u>								
lokale grondenbank	PG en ZG	PG						
definitie landbouwer	- een natuurlijke persoon die op zelfstandige basis een land- of tuinbouwbedrijf exploiteert, meer dan 50 % van zijn arbeidstijd aan een landbouwactiviteit spendeert en zijn inkomen voor meer dan 35 % haalt uit land- of tuinbouw of; - een natuurlijke persoon die als zelfstandig helper bij een landbouwer werkt, die meer dan 50 % van zijn arbeidstijd aan een land- of tuinbouwactiviteit spendeert en zijn inkomen voor meer dan 35 % haalt uit land- of tuinbouw of; - een rechtspersoon die als hoofdactiviteit en als doel het uitbaten van een land- of tuinbouwbedrijf heeft en die minstens één zaakvoerder of één gedelegeerd bestuurder heeft welke voldoet aan de voorwaarden die gesteld worden voor natuurlijke personen.	- natuurlijke persoon die op zelfstandige basis een land- of tuinbouwbedrijf exploiteert, is geïdentificeerd in het GBCS, vermeld in artikel 2, 14°, van het decreet van 22 december 2006 houdende de inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en het landbouwbeleid, én een netto belastbaar inkomen haalt uit land- of tuinbouw of; - natuurlijke persoon die als zelfstandig helper bij een landbouwer werkt, is geïdentificeerd in het GBCS, vermeld in artikel 2, 14°, van het decreet van 22 december 2006 houdende de inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en het landbouwbeleid, én een netto belastbaar inkomen haalt uit land- of tuinbouw of; - rechtspersoon die als hoofdactiviteit en als doel het uitbaten van een land- of tuinbouwbedrijf heeft en die minstens één zaakvoerder of één gedelegeerd bestuurder heeft welke voldoet aan de voorwaarden die gesteld worden voor natuurlijke personen.						
venale waarde	obv schatting AC	obv schatting AC						
eindepachtvergoeding	obv schatting AC indien de landbouwer-gebruiker het goed in landbouwgebruik heeft als pachter	obv schatting AC indien de landbouwer-gebruiker het goed in landbouwgebruik heeft als pachter						
vergoeding voor het stopzetten van landbouwgebruik	obv schatting AC indien de landbouwer-gebruiker geen recht heeft op een eindpachtvergoeding omdat hij het goed in landbouwgebruik heeft als eigenaar zelf, vruchtgebruiker, erfpachter, opstalhouder of huurder	obv schatting AC indien de landbouwer-gebruiker geen recht heeft op een eindpachtvergoeding omdat hij het goed in landbouwgebruik heeft als eigenaar zelf, vruchtgebruiker, erfpachter, opstalhouder of huurder						
eigenaarstoelage PG	max. 20% van de venale waarde voorwaarden: - gebruiker ontvangt een wijkersstimulus EN - het landbouwgoed maakt geen deel uit van een gepubliceerd ministerieel onteigeningsbesluit van het Sigmaplan EN - landbouwgoed is reeds min. 1 jaar in landbouwgebruik bij dezelfde persoon	nvt						
eigenaarstoelage ZG	max. 20% van de venale waarde voorwaarden: - gebruiker ontvangt een wijkersstimulus of een toeslag voor vrijwillig beëindigen van het landbouwgebruik EN - landbouwgoed is reeds min. 1 jaar in landbouwgebruik bij dezelfde persoon	nvt						
wijkersstimulus	2.000 euro/ha voorwaarden: - de landbouw-gebruiker is landbouwer in hoofdberoep of bijberoep EN - de landbouwer-gebruiker gebruikt minstens 1 goed in PG EN - de landbouw-gebruiker/niet-eigenaar heeft het landbouwgoed in landbouwgebruik als pachter, huurder, vruchtgebruiker, erfpachter,... OF - indien het landbouwgoed gelegen is in PG: de landbouw-gebruiker/eigenaar verkoopt zijn goed vrijwillig (aan VLM of partner) OF - indien het landbouwgoed gelegen is in ZG: de eigenaar verkoopt zijn goed aan VLM of hij sluit een pachtovereenkomst met een door de VLM aangeduide pachter	nvt						

BIJLAGE 7

	Sigmaplan	AOG Grobbendonk	AOG De Zegge	RUP Kleine Nete en Aa / Nete van Albertkanaal tot Lier		SBZ-H 'Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden'	ankerplaats 'samenvloeiingsgebied Kleine Nete en Aa'	compensaties ikv Kempische Noord-Zuidverbinding N19g
verhoogde eindepachtvergoeding / verhoogde vergoeding voor het stopzetten van landbouwgebruik	nvt	eindepachtvergoeding of vergoeding voor het stopzetten van landbouwgebruik + 2.000 euro/ha voorwaarden: - landbouwgoed is reeds minimaal één jaar in gebruik bij de getroffen landbouwer EN - minnelijke verwerving van het landbouwgoed door VMM in geval de gebruiker eigenaar is van het landbouwgoed OF - verwerving van het landbouwgoed door VMM in geval de gebruiker geen eigenaar is van het landbouwgoed	nog te bepalen					
toeslag vrijwillig beëindigen landbouwgebruik	1.000 euro/ha voorwaarden: - de landbouwer-gebruiker is landbouwer in hoofdberoep of bijberoep EN - de landbouwer-gebruiker/niet-eigenaar heeft het landbouwgoed in landbouwgebruik als pachter, huurder, vruchtgebruiker, erfpachter, ... EN - de eigenaar verkoopt zijn goed aan VLM of sluit een pachtovereenkomst met een door de VLM aangeduide pachter							
pachtaanvaardingsvergoeding	20% van de venale waarde van het landbouwgoed voorwaarden: - het landbouwgoed waarop de pachtovereenkomst wordt afgesloten is niet bouwrijp EN - er zijn geen onteigeningsplannen van kracht op het landbouwgoed EN - de eigenaar sluit op het (evt. geruilde) landbouwgoed in ZG een schriftelijke en geregistreerde pachtovereenkomst van min 9 jaar af met een door VLM aangeduide pachter Wie? - de eigenaar - niet-landbouwgebruiker die een pachtvrij landbouwgoed in PG ruilt met een landbouwgoed in ZG - de eigenaar - niet-landbouwgebruiker van een pachtvrij landbouwgoed in ZG - de eigenaar - niet-landbouwer en de zittende pachter wenst zijn pacht op het landbouwgoed te beëindigen - de eigenaar landbouw-gebruiker die zijn landbouwactiviteiten wenst stop te zetten	nvt						
toeslag bedrijfsverplaatsing	toeslag = 'kosten van de herverstiging' - 'de waarde van het bedrijf' voorwaarden: - gebruiker of eigenaar-gebruiker is landbouwer in hoofdberoep EN - minstens 20% van de goederen die hij zelf in landbouwgebruik heeft liggen in PG OF - door de ligging van landbouwgoederen die hij zelf in gebruik heeft, komt zijn bedrijf onder de leefbaarheidsdrempel van het referentie-inkomen terecht OF - hij ligt met een bedrijfsgebouw of met een deel van het huisblok in PG	nvt						
ruilgrond in eigendom - eigenaar-gebruiker	ruil aan venale waarde (schattingsprijs beide goederen) voorwaarde: - eigenaar-gebruiker is landbouwer in hoofdberoep EN - zet zijn landbouwgebruik verder op het geruilde landbouwgoed	nvt						
ruilgrond in eigendom - eigenaar-niet-gebruiker	ruil aan venale waarde (schattingsprijs beide goederen) voorwaarde: - eigenaar sluit nieuwe pachtovereenkomst af met landbouwer in hoofdberoep die pachter is van minstens één perceel in PG OF - het landbouwgoed in PG is verpacht en de zittende pachter verhuist mee naar ZG	nvt						
nieuwe pachtovereenkomst (ruilgrond in pacht)	nieuwe pachtovereenkomst voorwaarden: - pachter van een goed in PG is landbouwer in hoofdberoep EN - eigenaar uit ZG is bereid zijn goed te verpachten OF - eigenaar uit PG verwerft een ruilgoed en krijgt een pachtovereenkomst opgelegd door VLM	nvt						
aankoop landbouwgoed in zoekgebied	aan schattingsprijs (schatting AC) voorwaarde: enkel door gebruiker die pachter is	nvt						

BIJLAGE 7

	Sigmaplan	AOG Grobbendonk	AOG De Zegge	RUP Kleine Nete en Aa / Nete van Albertkanaal tot Lier		SBZ-H 'Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden'	ankerplaats 'samenvloeingsgebied Kleine Nete en Aa'	compensaties ikv Kempische Noord- Zuidverbinding N19g
uitstel van betaling	rentevoet = de lineaire obligatie (OLO) van de maand die voorafgaat aan de maand waarin de aankoopbelofte is getekend voorwaarde: enkel voor pachter die grond in ZG aankoopt	nvt						

Nota aan de opvolgingscommissie Kleine Nete 18 juni 2013

1 Situering en doel van de nota

Op 20 juli 2012 stelde de Vlaamse Regering gouverneur Cathy Berx aan als procesbegeleider om de onderlinge afstemming en voortgang van een aantal gewestelijke plannen en projecten in de vallei van de Kleine Nete te stroomlijnen.

De opvolgingscommissie Kleine Nete met vertegenwoordigers van de betrokken Vlaamse administratie, de provincie, de gemeenten en de natuur- en landbouworganisaties kwam een eerste keer samen op 27 februari 2013.

Het procesbeheerscomité formuleerde o.a. volgende conclusies en aanbevelingen aan de Vlaamse Regering na deze eerste bijeenkomst van de opvolgingscommissie¹:

- *De leden van de opvolgingscommissie onderschrijven de mogelijke meerwaarde van het samenbrengen van de verschillende gewestelijke initiatieven met een aantal lokale initiatieven in de vallei (bv. toeristisch-recreatieve ontsluiting, zorg voor onroerend erfgoed, werken aan regionale identiteit, lokale bebossingsprojecten...) om tot een globaal gebiedsgericht en geïntegreerd verhaal te komen en een ruimer maatschappelijk draagvlak te realiseren voor de noodzakelijke initiatieven inzake het beveiligen tegen overstromingen of het behoud van de biodiversiteit.*
- *Het verdient aanbeveling verder te onderzoeken op welke wijze het Vlaams gewest samen met de lokale besturen, provinciebestuur en andere maatschappelijke actoren en organisaties tot een gemeenschappelijk project over de verschillende bestuursniveaus heen voor de vallei van de Kleine Nete kan komen, zoals dat bv. in de Demervallei tot stand is gebracht.*

Verder werkend op deze aanbevelingen wordt aan de leden van de opvolgingscommissie gevraagd na te gaan hoe dergelijk 'gemeenschappelijk project' voor de vallei van de Kleine Nete verder vorm zou kunnen krijgen.

Het procesbeheerscomité stelt daarvoor volgende aanpak voor:

- Stap 1 (juni 2013-augustus 2013): Bevragen leden opvolgingscommissie op OC 2 van 18 juni 2013 i.f.v. wens tot deelname aan gemeenschappelijk project op basis van een "voorontwerp van intentieverklaring".
- Stap 2 (september-oktober 2013). Concretiseren engagement van de verschillende partners via formeel onderschrijven van een 'intentieverklaring' op OC 3 van oktober 2013
- Stap 3 (november 2013-februari 2014). Uitwerken van een concreet plan van aanpak voor gemeenschappelijk project tegen OC 4 van maart 2014.

Eén van de mogelijkheden is dat dit plan van aanpak vervolgens ingediend kan worden als voorstel voor 'strategisch project' in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) waarvoor binnen het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening een erkenning en subsidie voor het aanstellen van een projectcoördinator (80% van de loonkost) mogelijk is.

¹ Mededeling aan de leden van de Vlaamse Regering van 5 mei 2013 betreffende de voortgangsrapportage inzake de coördinatie van de gewestelijke planningsinitiatieven en projecten in de vallei van de Kleine Nete en Aa tussen Kasterlee en Lier.

2 Voorontwerp van ‘intentieverklaring’

Hieronder volgt een eerste aanzet met een mogelijke inhoud voor een ‘intentieverklaring’ waarin de actoren betrokken in de opvolgingscommissie Kleine Nete de kansen en uitdagingen voor de vallei samenvatten én de wil om samen actief aan een gemeenschappelijk verhaal te werken, uitspreken.

Doel is om dit de komende weken en maanden verder te verfijnen, scherp te stellen, aan te vullen en waar nodig bij te sturen op basis van de inbreng en aandachtspunten van de verschillende betrokken partijen.

Samen realiseren we een ambitieus en evenwichtig toekomstproject voor de vallei van de Kleine Nete van coördinatie naar co-productie...

1. Kansen en uitdagingen in een vallei in transitie

De vallei van de Kleine Nete is ontegensprekelijk een belangrijke openruimtestructuur voor Vlaanderen. Enerzijds staat de vallei voor grote uitdagingen maar anderzijds biedt de vallei erg veel kansen, ook in de toekomst. Enkel als we de krachten bundelen en als partners samenwerken, kunnen we de troeven optimaal benutten en de uitdagingen succesvol aangaan.

Naar een veerkrachtige vallei...

De vallei ligt in een dicht bevolkt gebied met een sterk verspreide bebouwing waardoor de open ruimte erg gefragmenteerd is en onder druk staat. Verstedelijkingsprocessen hebben landbouw-, natuur- en bosgebieden sterk versnipperd waardoor het moeilijker wordt essentiële openruimtefuncties zoals voedselproductie, waterberging, klimaatregulatie en het behoud van biodiversiteit goed samen te laten functioneren.

Om de effecten van klimaatveranderingen op te vangen moeten we de ruimte veerkrachtig maken: dat wil zeggen dat de vallei op zo’n manier ingericht wordt dat ze in staat is schokken op te vangen. De natuur-, landbouw- en bosgebieden in de vallei moeten met andere woorden tegen een stootje kunnen en in zekere mate mee kunnen bewegen met de sterk wisselende omstandigheden zoals meer intense regenbuien en langere periodes van droogte.

...met mogelijkheden voor streek- en plattelandontwikkeling

De uitdagingen in de vallei van de Kleine Nete zijn groot en de (ruimtelijke) veranderingen die op til staan, worden veelal beschouwd als een bedreiging. Toch bieden deze veranderingen ook heel wat kansen. De vallei kan, meer dan vandaag, uitgroeien tot een aantrekkelijk en herkenbaar gebied waar verschillende functies elkaar kunnen versterken. Landbouw, verbrede landbouw, natuur, waterhuishouding en vooral ook recreatie en toerisme kunnen en moeten hier hand in hand gaan met een meerwaarde voor de streek. De vallei van de Kleine Nete heeft potentie als specifieke toeristisch-recreatieve aantrekkingspool en kan zo meer dan vandaag in de markt worden gezet. Het is dan ook zinvol om minstens de mogelijkheden voor een dergelijke positionering van de vallei als streek- en plattelandontwikkeling verder te onderzoeken.

Samenwerken aan de vallei van de Kleine Nete

Als we de krachten bundelen en als partners samenwerken, kunnen we de troeven optimaal benutten en de uitdagingen succesvol aangaan. Als we constructief de handen in mekaar slaan, kunnen we mee werken aan de vallei. Hoe de vallei er zal uitzien, bepalen we uiteraard samen binnen de brede doelstellingen zoals geformuleerd door de Vlaamse Regering.

Omwille van het strategisch belang van het gebied zijn verschillende departementen en agentschappen van de Vlaamse overheid er vandaag actief. Via verschillende planningsprocessen en projecten zoeken ze in overleg met lokale besturen, middenveldorganisaties en bewoners naar een optimale inrichting van het gebied om ambitieuze doelstellingen inzake landbouw, natuur, bos, onroerend erfgoed, waterbeheer en mobiliteit te realiseren. Maar zij zijn niet de enigen die werken in en aan de vallei. Ook gemeentebesturen, het provinciebestuur en verschillende middenveldorganisaties werken met tal van projecten dagdagelijks aan de vallei.

Vandaag gebeurt dit misschien nog te veel in verspreide slagorde. Door meer samen te werken aan de vallei, samen te werken aan een sterk merk, is één plus één mogelijk meer dan twee.

Voorbeelden uit het buitenland maar evenzeer uit Vlaanderen leren dat deze aanpak kan lonen². Via een doorgedreven samenwerking kunnen belemmeringen worden weggewerkt, plannen worden afgestemd, (financiële) middelen voor de vallei worden gezocht. Met een minimum aan projectorganisatie onder regie van alle partners kan de transitie van de

² Zie bijvoorbeeld het Demercharter (hyperlink invoegen) of het Manifest Hoeksche Waard 2013+ (hyperlink invoegen)

vallei worden aangejaagd via afstemming en optimalisatie, innovatie, verbreding en eventueel gemeenschappelijke projecten.

Als eerste stap willen we de verschillende stakeholders in de vallei verenigen. Via een gezamenlijke intentieverklaring kan een gemeenschappelijk streefdoel worden uitgetekend. Deze intentieverklaring moet het kader zijn voor een concreet project dat de hiervoor geschetste doelstellingen moet helpen verwezenlijken. Bedoeling van dit concreet project – bijvoorbeeld een strategisch project in het Vlaams ruimtelijk beleid – is om, aanvullend op de inbreng van de verschillende partners, overkoepelende en bijkomende middelen ten dienste van de vallei en haar gebruikers te genereren.

2. Naar een intentieverklaring om samen te werken aan een toekomst voor de vallei

De betrokken gemeentebesturen, natuur- en landbouworganisaties, het provinciebestuur en de Vlaamse Regering willen evolueren naar een structurele samenwerking waarbij complementair aan de reeds lopende gewestelijke projecten in het gebied diverse flankerende en aanvullende initiatieven opgezet worden.

Deze initiatieven kaderen in een geïntegreerde en gebiedsgerichte visie op de vallei van de Kleine Nete. Doelstelling van deze initiatieven is de ontwikkelingskansen die in het gebied aanwezig zijn maximaal te benutten en op het terrein tot concrete realisatie en win-win-situaties te komen.

De betrokken partners hebben de ambitie om de vallei van de Kleine Nete zo in te richten en te beheren dat ze toekomstige schokken inzake klimaatverandering kan opvangen en tegelijkertijd kan (blijven) instaan voor voedsel-, water- en energievoorziening. De gewestelijke investeringsprojecten in het gebied kunnen daarbij als hefboom functioneren voor een duurzame ruimtelijke transformatie van het valleisysteem.

Om tot deze co-productie te komen, stellen de betrokken gemeentebesturen, het provinciebestuur, de Vlaamse Regering en de natuur- en landbouworganisaties een “intentieverklaring” op. De ondertekenaars van deze intentieverklaring willen zo een sterke positieve impuls geven aan het gebied. Zij engageren zich om:

- de verschillende (bestaande) gemeentelijke, provinciale en gewestelijke visies op de vallei van de Kleine Nete als uitgangspunt samen te brengen als gemeenschappelijke toekomstvisie en waar nodig onderling verder af te stemmen.
- samen een actieplan voor de vallei uit te werken met concrete projecten en initiatieven die de verschillende partners zullen ontwikkelen uitgaande van de gemeenschappelijke visie;
- gezamenlijk te communiceren over het toekomstbeeld van de vallei;
- na te gaan op welke wijze en vertrekkende van de bestaande overlegfora tot een efficiënte projectorganisatie kan gekomen worden die coördinerend, stimulerend en initiërend kan zijn voor innovatieve gebiedsgerichte projecten die bijdragen tot het realiseren van een ruimtelijk, ecologisch en socio-economisch veerkrachtige vallei van de Kleine Nete.

Aanvullend op zowel lopende als nieuwe initiatieven die kaderen in het verhogen van de veerkracht (klimaatbestendige vallei), het behalen van natuurdoelen en erfgoeddoelstellingen en/of het integrale waterbeleid zal in het bijzonder aandacht gaan naar:

- **Duurzame landbouwonwikkeling**
Landbouw blijft als producent van onder andere voedsel een essentiële beheerder van de open ruimte. In lijn met het Europees landbouw- en plattelandsbeleid gaat het behoud van ruimte voor rendabele land- en tuinbouwactiviteiten samen met het inzetten op een efficiënter gebruik van hulpbronnen, het behoud en het herstel van ecosystemen die afhankelijk zijn van land- en bosbouw en een omslag naar een koolstofarme en klimaatbestendige landbouw-, voedsel- en bosbouwsector.

We gaan o.a. op zoek naar concrete projecten en acties op het terrein om tot een ruimtelijke inrichting van het landbouwgebied te komen die aangepast is aan de kenmerken en dynamiek van het fysisch systeem zodat periodes van droogte of tijdelijke overstromingen geen aanleiding geven tot permanente schade aan productiefactoren of grote oogstverliezen. Een duurzame (economisch, ecologisch en sociaal) landbouw staat hierbij centraal.

- **Toeristisch-recreatieve ontwikkeling**

De vallei van de Kleine Nete heeft potentie als toeristisch-recreatieve aantrekkingspool. De vallei kan met een specifieke mix van zachte recreatie (wandelen, fietsen, paardrijden, kano en kajak, hoevetoerisme, erfgoed,...) meer dan vandaag in de markt worden gezet.

- ...